

**UCHWAŁA NR XXX/438/20
RADY MIASTA KOŁOBRZEG**

z dnia 30 grudnia 2020 r.

**w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miasto
Kołobrzeg na lata 2021-2026**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2020 r., poz. 713, 1378), oraz art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2020 r., poz. 1876), Rada Miasta Kołobrzeg uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miasto Kołobrzeg na lata 2021-2026 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Kołobrzeg.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2021 r.

Wiceprzewodniczący Rady

Artur Dąbkowski

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miasto Kołobrzeg na lata 2021-2026

Spis treści

Wprowadzenie.....	4
Część pierwsza – wprowadzająca	6
1.1. Struktura strategii	6
1.2 Źródła i podstawy prawne	8
1.2.1. Ramy prawne strategii	8
1.2.2 Kontekst europejski tworzenia strategii.....	9
1.2.3 Kontekst Krajowy Strategii.....	10
1.2.4 Zgodność z regionalnymi dokumentami programowymi	11
1.2.5 Kontekst lokalny	11
CZĘŚĆ II DIAGNOSTYCZNO – ANALITYCZNA	13
1.1 Położenie geograficzne	13
1.2.Demografia.....	13
1.2.2 Wyzwania w obszarze zjawisk demograficznych	16
2.Obszary problemowe i zasoby Kołobrzegu	17
2.1 Kondycja rodzin w mieście Kołobrzeg	17
2.1.2 Trwałość rodziny - śluby i rozwody	17
2.1.2 Rodzina w systemie pomocy społecznej.....	19
2.1.3 .Obszar wyzwań w zakresie wzmocnienia kondycji rodzin w mieście Kołobrzegu.....	28
2.2 . Obszar interwencji społecznej w zakresie sytuacji na rynku pracy, sytuacji osób starszych, osób z niepełnosprawnościami i w kryzysie bezdomności	28
2.2.1 Sytuacja mieszkańców Kołobrzegu na rynku pracy.	28
2.2.2.Sytuacja seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami w mieście Kołobrzeg	31
2.2.3 Sytuacja osób z niepełnosprawnością mieszkańców Kołobrzegu.....	34
2.2.4 Sytuacja osób dotkniętych bezdomnością przebywających na terenie miasta Kołobrzeg...37	
2.2.5. Wyzwania w obszarze interwencji socjalnej:.....	39
2.3 Obszar interwencji związanej z poczuciem bezpieczeństwa mieszkańców	39

2.3.1 Przestępczość	39
2.3.2.Przemoc w rodzinie na terenie miasta Kołobrzeg.	41
2.4 Uzależnienia.....	48
2.4.1 Wyzwania w obszarze interwencji związanej z poczuciem bezpieczeństwa mieszkańców: 52	
2.5. Programy społeczne realizowane na terenie miasta Kołobrzeg.	52
2.6 Analiza SWOT w zakresie rozwiązywania problemów społecznych Miasta Kołobrzeg	53
2.6.1. Analiza SWOT dla obszarów priorytetowych	55
Część III – Programowa.....	65
3.1 Wizja i misja dla Miasta Kołobrzeg, zawarta w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.	65
3.1.1.Wizja dla Miasta Kołobrzeg	65
3.1.2.Misja dla Miasta Kołobrzeg	65
3.2. Ogólne założenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.....	66
3.3. Określenie priorytetów, celów, działań i wskaźników Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla miasta Kołobrzeg oraz przedstawienie prognozowanej zmiany.	66
3.3.1. Priorytet pierwszy: Poprawa dostępu mieszkańców Kołobrzegu do zintegrowanego systemu usług społecznych dopasowanych do ich potrzeb.	67
3.3.2 Priorytet drugi: Wspieranie rodziny ze szczególnym uwzględnieniem pozycji dziecka ..	70
3.3.3 Priorytet trzeci: Włączenie zasobów seniorów oraz osób z niepełnosprawnością do działań na rzecz dobra wspólnego oraz zapewnienie im wsparcia w niezbędnym wymiarze,.....	74
3.3.4 Priorytet czwarty: Zapewnienie wsparcia i bezpieczeństwa osobom doświadczającym przemocy oraz uzależnionym i ich rodzinom.....	77
3.3.5 Priorytet piąty: Przeciwdziałanie bezdomności i uzależnieniom oraz wsparcia i aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu bezdomności oraz uzależnienia.....	82
3.4 Ewaluacja i monitoring celów i działań strategicznych	86
3.5 Ramy finansowe strategii oraz źródła finansowania wydatków niezbędnych do osiągnięcia celów strategicznych.	86
3.6 Opis sposobu wdrażania strategii oraz działań niezbędnych do osiągnięcia celów strategicznych	87

3.7	Zasady aktualizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2026	
	Miasta Kołobrzeg.	89
3.8	Promocja działań związanych z wdrażaniem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	
	na lata 2021-2026 Miasta Kołobrzeg.	90
	Spis tabel i wykresów:	91

Wprowadzenie

Konieczność działań strategicznych w obszarze polityki społecznej wynika nie tylko z zapisów aktów prawnych, ale również (a może przede wszystkim) ze skali wyzwań, jakie przed samorządem i mieszkańcami miasta stawia współczesna rzeczywistość. Aktualnie wyzwania te zostały spotęgowane niepewnością jutra wynikająca z konsekwencji działań podjętych w związku z wirusem COVID-19. Przyjęta strategia wpisuje się w zapisy wszystkich dokumentów regulujących działania w sferze społecznej.

Zapisy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Kołobrzeg realizują podstawowe w sferze społecznej wartości: otwartości, współodpowiedzialności oraz współtworzenia. Dokument stanowi podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców gminy, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym, doprowadzić do integracji społecznej oraz stworzyć możliwość rozwoju wszystkim mieszkańcom.

Strategia składała się z trzech części :

Części wprowadzającej, która zawiera informacje o uwarunkowaniach zewnętrznych - prawnych strategicznych i programowych oraz opisuje proces powstawania strategii.

Część diagnostyczno-analityczna, która zawiera charakterystykę gminy oraz diagnozę wybranych obszarów związanych z problemami społecznymi, których rozwiązanie leży w gestii samorządu. Diagnoza została oparta na badaniu źródeł zastanych, tj. danych pozyskanych z instytucji i organizacji działających w gminie oraz wykorzystaniu dostępnych danych statystycznych. Pomimo niesprzyjających uwarunkowań zewnętrznych (COVID-19), na etapie tworzenia strategii włączono różne grupy mieszkańców. Warsztaty zostały przeprowadzone z seniorami, osobami z niepełnosprawnością, młodzieżą, przedstawicielami oświaty oraz kadrą Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kołobrzegu.

Wykorzystano materiał zebrany w ramach tworzenia Strategii Smart City oraz Raporty o Stanie Miasta za rok 2018 i 2019, jak również wszystkie dostępne raporty i sprawozdania obrazujące realizację zadań i opisujące zakres i skalę występujących w mieście problemów społecznych. W części tej zawarto wyniki przeprowadzonej analizy SWOT, która umożliwiła

identyfikację mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej.

Część programowa zawiera najistotniejsze założenia polityki społecznej miasta na najbliższe lata. Zostały one ujęte w formie misji, obszarów priorytetowych, celów strategicznych, celów operacyjnych oraz działań. W części programowej wskazano również podmioty realizujące Strategię i współdziałające w jej realizacji, określono czas realizacji, zaplanowano przewidywane efekty, wskaźniki realizacji oraz szacunkowe ramy finansowe.

Zakres i sposób realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Kołobrzeg w latach 2021-2026 będzie miał znaczenie dla ogólnego rozwoju miasta i wzrostu poczucia bezpieczeństwa jego mieszkańców.

Część pierwsza – wprowadzająca

1.1. Struktura strategii

Struktura Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Kołobrzeg w latach 2021-2026 składa się z:

- I. Części wprowadzającej – zawierającej informacje o uwarunkowaniach zewnętrznych działań strategicznych, uwarunkowaniach prawnych i organizacyjnych mających wpływ na kształt dokumentu.
- II. Część diagnostyczno-analityczna – zawierająca ogólną charakterystykę Miasta Kołobrzeg oraz diagnozę występujących na terenie miasta problemów społecznych. Diagnoza została przeprowadzona w oparciu o dane pierwotne – spotkania z mieszkańcami miasta oraz pracownikami instytucji miejskich i NGO oraz wtórne – dane statystyczne GUS, raporty i sprawozdania miejskie. Diagnoza została przeprowadzona w następujących obszarach:
 1. Wybranych zjawisk demograficznych.
 2. Kondycji rodzin w mieście Kołobrzeg.
 3. Obszarze interwencji społecznej - w opisie tego obszaru przedstawiono diagnozę dotyczącą:
 - 3.1. Sytuacji mieszkańców Kołobrzegu na rynku pracy
 - 3.2. Sytuacji osób starszych i niepełnosprawnych
 - 3.3. Bezdomności.
 4. Sytuacji seniorów oraz osób niepełnosprawnych w mieście Kołobrzeg
 5. Obszarze interwencji związanej z poczuciem bezpieczeństwa mieszkańców - obszar ten został zdiagnozowany poprzez analizę danych obrazujących:
 - 5.1 Przestępczość
 - 5.2 Przemoc w rodzinie
 - 5.3 Uzależnienia

W części tej dokonano również analizy silnych i słabych stron miasta jak również szans i zagrożeń – analizy SWOT.

- III. Część programowa - zawiera najistotniejsze elementy dokumentu. Zawiera ona określoną wizję i misję strategii, określone obszary priorytetowe, w każdym obszarze ustalono cel strategiczny, cele operacyjne, działania umożliwiające osiągnięcie tych celów, realizatorów działań, wskaźniki pozwalające zweryfikować osiągnięte rezultaty, czas w jakim określone działania będą realizowane. Dokonano również prognozy stanu po zrealizowaniu działań strategicznych. Dodatkowo ujęto informacje dotyczące sposobu wdrażania strategii, zasad ewaluacji i monitoringu działań, jak również opisano zasady promocji działań strategicznych.

1.2 Źródła i podstawy prawne

1.2.1. Ramy prawne strategii

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych, podobnie jak inne dokumenty strategiczne, przygotowywane na różnych szczeblach administracji publicznej jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika wprost z art. 16 ust. 1 pkt 17 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2020 poz.1876).

Opracowując zaktualizowaną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Kołobrzeg, opieramy się na kluczowych dla tej materii aktach prawnych tak, aby była ona zgodna z obowiązującymi przepisami oraz wymogami prawnymi.

Na treść i realizację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych mają wpływ niżej wymienione, **akty prawne** m.in.:

- Ustawa z dnia 8 marca o samorządzie gminnym
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
- Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy.

Na realizację zadań z obszaru polityki społecznej mają wpływ krajowe programy takie jak:

- Wieloletni Program Posiłek w szkole i w domu
- Program pomocy osobom bezdomnym Pokonać bezdomność.

- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
- Wieloletni Program Senior plus i inne

Poza wymienionymi gmina ma obowiązek opracowywać własne programy takie jak:

- Miejski Program Wspierania Rodziny na lata 2021-2023
- Miejski Program Przeciwdziałaniu Bezdomności na lata 2021-2023
- Miejski Program Przeciwdziałaniu Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Kołobrzegu na lata 2021-2023
- Roczny Program współpracy Gminy Miasto Kołobrzeg z organizacjami pozarządowymi na rok 2021 i kolejne lata
- Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2021 i kolejne lata

1.2.2 Kontekst europejski tworzenia strategii

Poza wyżej wymienionymi programami i aktami prawnymi, których zapisy mają decydujący wpływ na tworzenie, a co ważniejsze na realizację zapisów strategii rozwiązywania problemów społecznych, istotnym jest, że dokument ten musi spełniać założeniami polityki społecznej UE. Zgodność taka jest podstawą korzystania z funduszy unijnych skierowanych na rozwiązanie różnych problemów społecznych.

Unia Europejska rozwija swój wymiar socjalny mimo, że polityka społeczna leży przede wszystkim w gestii państw członkowskich. Wymiar ten nabiera szczególnego znaczenia w kontekście ostatnich wydarzeń, w znacznym stopniu wpływających na obniżenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców Europy. Należy zaznaczyć, że już w 2002 roku w Nicei, Rada Europejska przyjęła cztery cele zwalczania ubóstwa i wykluczenia społecznego na obszarze Unii Europejskiej.:

1. Zwiększenie udziału w zatrudnieniu i dostępie do środków, praw, dóbr i usług,
2. Zapobieganie ryzyku wykluczenia społecznego.
3. Pomoc dla najbardziej potrzebujących.
4. Mobilizacja wszystkich odpowiednich instytucji.

Dokument ten umożliwił Polsce dostęp do Europejskiego Funduszu Społecznego.

Dokumentem wskazujących kierunki w jakim rozwój społeczny powinno się planować jest - EUROPA 2020 – strategia gospodarcza Unii Europejskiej zastępująca Strategię Lizbońską. Nowe wyzwania, takie jak światowy kryzys finansowy, zmusiły Europę do redefinicji zarówno celów, jak i instrumentów wspierających rozwój gospodarczy.

Strategia, której założeniem jest stworzenie większej liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia, obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

- Rozwój inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji.
- Rozwój zrównoważony – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej.
- Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Dokument Europa 2020 nadal jest dokumentem wytyczającym kierunek działań socjalnych. W ostatnich latach w sposób znaczący wrosła rola integracji i spójności społecznej jak również taki rozwój usług społecznych, umożliwiających deinstytucjonalizacja systemu proponowanego obywatelom. Przesłanki te zostały uwzględnione na etapie tworzenia Strategii Rozwiązywania problemów Społecznych dla Miasta Kołobrzeg.

Poza dokumentami europejskimi strategia rozwiązywania problemów społecznych musi wpisywać się swoimi zapisami w strategiczne założenia dokumentów krajowych, kształtujących politykę społeczną Polski.

1.2.3 Kontekst Krajowy Strategii

Do głównych dokumentów strategicznych, na podstawie których prowadzona jest polityka rozwoju Polski należą:

- długookresowa strategia rozwoju kraju - DSRK (*Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności*), określająca główne trendy, wyzwania oraz koncepcję rozwoju kraju w perspektywie długookresowej,
- średniookresowa strategia rozwoju kraju – ŚSRK (*Strategia Rozwoju Kraju 2020*) – najważniejszy dokument w perspektywie średniookresowej, określający cele strategiczne rozwoju kraju do 2020 r.
- strategia rozwoju kapitału ludzkiego – głównym celem strategii jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia.
- Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar integracji – określa założenia polityki państwa w zakresie przeciwdziałaniu ubóstwu i wykluczeniu społecznemu. Cel przyjęty przez Polskę brzmi: obniżenie o 1,5 mln liczby osób zagrożonych ubóstwem i/lub deprawacją

materialną i/lub żyjących w gospodarstwach domowych bez osób pracujących lub o niskiej intensywności pracy. Nad dokumentem tym aktualnie toczą się prace. Zasadnicze kierunki działań prawdopodobnie nie ulegną zmianie, zostanie położony większy nacisk na rozwój usług związanych z deinstytucjonalizacją.

1.2.4 Zgodność z regionalnymi dokumentami programowymi

Bardzo istotnym w planowaniu strategicznym jest to, by podejmowane działania wpisywały się również w cele regionalnych dokumentów strategicznych. Dla Województwa Zachodniopomorskiego (WZP) takim dokumentem jest Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2030. Istotnym jest, by cele Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Miasto Kołobrzeg nawiązywały do założeń:

- Celu pierwszego strategii wojewódzkiej – **Otwarta społeczność** – Świadomi mieszkańcy i zaangażowane społeczności otwarte i przygotowane na wyzwania przyszłości.
- Celu trzeciego strategii wojewódzkiej – **Sprawnym Samorządem** - Sprawny samorząd zintegrowany region. Równość terytorialna w dostępie do wysokiej jakości usług społecznych.

Ponadto planowanie strategiczne na poziomie gminy powinno uwzględniać założenia wojewódzkich programów, w szczególności:

- Wojewódzki Program Wsparcia Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej – „Region dla Rodziny”.
- Wojewódzki program wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałaniu ich wykluczeniu społecznemu oraz pomoc w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych pn. „Region wyrównanych szans”.
- Zachodniopomorski Program Rozwoju Ekonomii Społecznej.

1.2.5 Kontekst lokalny

Najistotniejszy dokumentem lokalnym wpływającym na zapisy strategii rozwiązywania problemów społecznych jest Strategia Rozwoju Kołobrzegu do 2020 roku. Wśród zapisów strategii rozwoju, najistotniejsze z punktu spraw społecznych są cele skierowane na poprawę sytuacji mieszkańców. Należą do nich:

- Rozwój społeczeństwa opartego na wiedzy;
- Wzmacnianie społeczeństwa obywatelskiego i kształtowanie tożsamości lokalnej;
- Rewitalizacja i poprawa jakości oraz warunków zamieszkania;
- Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu;
- Poprawa stanu infrastruktury technicznej, w szczególności komunikacyjnej
- Promocja zdrowego stylu życia;
- Rozwój uczestnictwa w kulturze.

Przy tworzeniu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych powyższe cele stały się podstawą do określenia kierunków działań zwartych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Kołobrzeg na lata 2021-2026.

CZĘŚĆ II DIAGNOSTYCZNO – ANALITYCZNA

1.1 Położenie geograficzne

Kołobrzeg jest miastem leżącym w północnej części województwa zachodniopomorskiego. Położenie nad Morzem Bałtyckim, u ujścia rzeki Parsęty miało dominujący wpływ na jego historię oraz dzisiejszy charakter. Kołobrzeg jest uzdrowiskiem z trzema letniskami kąpieliskami morskimi. W mieście i w okolicach występują źródła wody mineralnej, solanki oraz pokłady borowiny. Kołobrzeg pełni również rolę regionalnego ośrodka kulturalnego. W Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych miasto zostało opisane przede wszystkim pod kątem tych zjawisk, które mają wpływ na życie mieszkańców, ze szczególnym uwzględnieniem niekorzystnych zjawisk i procesów społecznych. Należy jednak zauważyć, że Kołobrzeg jest przede wszystkim miejscem, w którym panuje wspaniały klimat, miastem, w którym nie tylko chce się przebywać, ale również mieszkać.

1.2. Demografia

Kołobrzeg jest miastem z dużą liczbą seniorów. Wśród 944 miast polskich ocenianych jako miasta z najstarszymi mieszkańcami, Kołobrzeg otrzymał 45 lokatę. Tak wysoka pozycja w rankingu potwierdza tezę o znaczącej liczbie seniorów w populacji. W 2019 roku prawie 30% mieszkańców osiągnęło wiek powyżej 60 lat., natomiast średni wiek mieszkańców wynosił 44,4 lat i był on wyższy od porównywalnych danych tak w województwie jak i w kraju. Społeczność Kołobrzegu starzeje się, **wskaźnik obciążenia demograficznego**¹ osobami starszymi dla miasta Kołobrzeg, w porównaniu roku 2016 do 2019 wzrósł z wartości 28,6 do 33,7. Wartość tego wskaźnika dla miasta była wyższa, niż analogiczny wskaźnik dla województwa (27,5) oraz kraju (27,2).

Kołobrzeg jest miastem kobiet. W strukturze ludności według płci widoczny jest brak równowagi. W 2019 roku kobiety w Kołobrzegu stanowiły 53,1% mieszkańców. Wskaźnik

¹ **Współczynnik obciążenia (demograficznego)** - Współczynnik może być liczony także w odniesieniu do ekonomicznych grup wieku i jest to stosunek liczby osób w wieku nieprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym.

feminizacji² wynosił 113 (113 kobiet przypadało na 100 mężczyzn). Kołobrzeg wyróżnia się szczególnie wysokimi wartościami tego wskaźnika (w województwie wskaźnik feminizacji wynosi 106 a w kraju - 107).

Liczba mieszkańców systematycznie maleje - w 2019 roku w Kołobrzegu mieszkało 46 259 osób. Rok 2012 jest ostatnim rokiem, w którym odnotowano znaczący wzrost liczby mieszkańców. Spadek liczby mieszkańców w latach 2012 -2019 roku osiągnął wartość 1,5%. Dynamika procesu nie jest jednak duża. W rankingu miast polskich³ Kołobrzeg zajmuje 736 pozycję (na 944 miasta) przy kryterium oceny - które z miast Polski wyludniają się najszybciej. Należy również zauważyć, że pomimo spadku liczby mieszkańców dynamika tego zjawiska jest mniejsza niż przewidywano. W prognozie obejmującej lata 2017-2039 przewidywana liczba mieszkańców w 2019 roku wynosiła 45 954 a realna liczba była wyższa – 46 309 mieszkańców.

Gęstość zaludnienia w 2019 r. wyniosła 1802 osób/km² – co daje miastu 93 pozycję w rankingu miast, o największej gęstości zaludnienia.

Kołobrzeg jest miastem gdzie nie jest zapewniona prosta zastępowalność pokoleń.

W latach 2016-2019 tak wskaźnik urodzeń,⁴ jak również wskaźnik dzietności ogólne⁵ dla miasta Kołobrzeg wykazują tendencje spadkowe. W roku 2016 w mieście Kołobrzeg urodzeń żywych na 1000 mieszkańców było 9,09 w roku **2019 - 8,68**. W 2019 roku wskaźnik ten, był nieznacznie, ale jednak wyższy od wartości osiąganych w Województwie Zachodniopomorskim (8,60), znacząco niższy niż wartość wskaźnika osiągnięta w Polsce (9,7).

W rankingu miast polskich Kołobrzeg w kategorii – miasta o największej liczbie urodzeń żywych na 1000 mieszkańców zajmuje 491 miejsce (na 944 ocenianych)

W 2019 roku wartość wskaźnika dzietności dla miasta Kołobrzeg wynosiła 1.33 i była nieznacznie wyższa niż wartości dla WZP (1,30), niższa jednak, niż wartość wskaźnika dla Polski (1,42) Wartość wskaźnika jest zdecydowanie za niska, **aby zapewnić prostą zastępowalność pokoleń**.⁶ Przeciętna liczba potomstwa potrzebnego do zastąpienia rodziców wynosi nieco mniej niż 2,1.

Na 1000 ludności w 2019 roku, w Kołobrzegu przypadało 11,12 zgonów. Wartość ta jest nieznacznie wyższa od wartości wskaźnika dla WZP - (10,9) oraz Polski (10,7)

² Współczynnik feminizacji - określający wzajemne relacje między liczbą kobiet i mężczyzn, tj. liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn.

³ Ranking miast polskich – porównanie wskaźników 944 miast –strona www.Polskawliczbach.pl

⁴ Wskaźnik urodzeń - Stosunek liczby urodzeń żywych w danym okresie (najczęściej roku) do liczby ludności według stanu na środek okresu lub do średniej liczby ludności z tego okresu – wyrażony w ‰ (tj. na 1000 ludności).

⁵ Wskaźnik dzietności - oznaczającej liczbę dzieci urodzonych przez przeciętną kobietę w wieku rozrodczym (od 15 lat do 49).

⁶ Zastępowalność pokoleń oznacza, iż w długim okresie, przy założeniu utrzymywania się danego reżimu reprodukcji, liczba urodzeń i zgonów jest jednakowa, a zatem ludność nie zmienia swej liczby,

W rankingu miast o najwyższej liczbie zgonów Kołobrzeg został ulokowany na 403 pozycji (na 944 miast polskich). Wskaźnikiem, który należy monitorować są **zgony niemowląt**. W latach 2016-2018 w Kołobrzegu zgony te były bardzo nieliczne. Niepokojącą wartość wskaźnik osiągnął w roku 2019, zmarło wtedy aż 8 niemowląt z czego 7 chłopców. Konieczność monitorowania tego zjawiska potwierdza bardzo wysoka – 95 miejsce- pozycja Kołobrzegu wśród miast o najwyższej śmiertelności niemowląt.

Mieszkańcy Kołobrzegu najczęściej umierali z powodu z powodu chorób układu krążenia i chorób nowotworowych. Najmniej zgonów w omawianym okresie odnotowano w Kołobrzegu z powodu chorób układu kostno-stawowego, mięśniowego i tkanki łącznej. **Istotnym wskaźnikiem, który należy monitorować jest wskaźnik zgonów z powodu zaburzeń psychicznych oraz zaburzeń zachowania.** Wskaźnik ten dla województwa zachodniopomorskiego jest niepokojąco wysoki – 13,3 (liczony na 100 tys. mieszkańców). Wartości tego wskaźnika dla Polski wynosi 9,8. zgonów na 100 tys. mieszkańców).

W Kołobrzegu występuje zjawisko nadumieralności mężczyzn po 65 roku życia. W 2019 roku zgony osób w wieku do 65 lat z powodu chorób układu krążenia na 100 tys. ludności w tym wieku – **kobiety 24,4; mężczyźni 73,9.**

Przyrost naturalny ⁷ dla miasta Kołobrzeg w latach 2016-2019 potwierdza niekorzystne prognozy demograficzne. Od lat wartość tego wskaźnika ma charakter ujemny, dodatkowo wartości te są coraz wyższe. Oznacza to, że przewaga zgonów nad urodzeniami ciągle się powiększa. W 2016 wskaźnik ten osiągał wartość (-1,42) w 2019 (-2,44). Wśród 944 miast polskich o najwyższym przyroście naturalnym Kołobrzeg zajmuje 514 pozycję.

Saldo migracji w Kołobrzegu w 2019 roku było dodatnie, co wskazuje na większą liczbę osób meldujących się na pobyt czasowy lub stały w mieście, niż wymeldowujących się z niego. Stosunek osób wymeldowujących się do tych, którzy się meldują na przestrzeni omawianego okresu kształtował się różnie. W 2016 roku oraz w 2018 przyjmował on wartości ujemne, co oznacza, że więcej osób wyjeżdżało z miasta, niż do niego przyjeżdżało. Fakt dodatniego salda migracji w 2019 roku, nie jest dostatecznym dowodem na odwrócenie negatywnej tendencji, jest jednak pozytywnym sygnałem, który należy w następnych latach monitorować. Zwraca uwagę fakt, że od lat **saldo migracji zagranicznych przyjmuje wartości dodatnie**. Oznacza to, że znacząco więcej osób z zagranicy melduje się na pobyt czasowy lub stały w mieście niż wymeldowuje się w celu wyjazdu z kraju. Należy mieć na

⁷ Przyrost naturalny - jest to stosunek liczby urodzeń do liczby zgonów. Ujemny przyrost naturalny oznacza, że więcej osób zmarło niż się urodziło. W demografii używa się współczynnika przyrostu naturalnego. Jest to przyrost naturalny w przeliczeniu na 1000 mieszkańców

uwadze, że statystyka migracji na pobyt stały, a dokładniej wymeldowań za granicę nie oddaje w pełni skali tego zjawiska. Ze względu na brak danych, w opracowaniu nie uwzględniono zagadnień związanych z emigracją czasową.

1.2.2 Wyzwania w obszarze zjawisk demograficznych

Wyzwania w obszarze zjawisk demograficznych:

1. Społeczność Kołobrzegu starzeje się. Zjawisko to będzie się nasilać.
2. W społeczności nie występuje prosta zastępowalność pokoleń. W celu wsparcia młodych ludzi w decyzji tak o założeniu rodziny, jaki posiadania dziecka, konieczne są dziania władz wspierające decyzje związane z założeniem rodziny. Działania podejmowane w SRPS mają na tę sferę wpływ pośredni, ale należy uwzględnić je w strategii rozwoju miasta.
3. Starzenie się społeczności Kołobrzegu stawia wyzwania w obszarach:
 - Tworzenia warunków oraz infrastruktury umożliwiającej wykorzystanie aktywności zawodowej seniorów (srebrna gospodarka).
 - Tworzenia warunków oraz infrastruktury umożliwiającej wykorzystanie aktywności społecznej seniorów – mentoring, wolontariat seniorów, animacja środowiska lokalnego, działania skierowane do dzieci i młodzieży.

2.Obszary problemowe i zasoby Kołobrzegu

2.1 Kondycja rodzin w mieście Kołobrzeg

W celu określenia jaka jest kondycja rodzin w mieście Kołobrzeg poddano analizie wskaźniki dotyczące ślubów oraz rozwodów. Kondycję rodziny najlepiej określa jej trwałość.

2.1.2 Trwałość rodziny - śluby i rozwody

Kołobrzeg jest miastem dużej liczby ślubów - Mieszkańcy Kołobrzegu zawarli w 2019 roku 294 małżeństw, co odpowiada 6,3 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie więcej od wartości tego wskaźnika obrazującego ilość zawartych małżeństw tak na terenie województwa (4,6), jaki kraju (4,8). Od 2017 roku widoczna jest tendencja **wzrostu liczby ślubów** wśród mieszkańców Kołobrzegu. W 2017 roku wskaźnik zawartych ślubów na 1000 mieszkańców w Kołobrzegu wynosił 4,8, co oznacza że w ciągu trzech lat wrósł o 1.5. W rankingu miast polskich, gdzie przedmiotem oceny było ustalenie miast z najwyższą liczbą małżeństw na 1000 mieszkańców, na 944 miasta Kołobrzeg zajął 507 miejsce.

Kołobrzeg jest(również) miastem o wysokim wskaźniku rozwodów - Kołobrzeg w rankingu miast polskich z najwyższą liczbą rozwodów na 1000 mieszkańców, zajął 209 pozycje (na 944 miasta) **Wskaźnik rozwodów dla** Kołobrzegu w 2016 r wynosiła 1,9 na 1000 mieszkańców a w 2019- 1,8.

Przyczyny rozwodów – dane dotyczą województwa, należy jednak założyć, że nie odbiegają one znacząco od przyczyn rozwodów tak w powiatach jak i w gminach regionu. W analizowanym okresie najczęstszymi przyczynami rozwodów były:

- niezgodność charakterów.
- niewierność małżeńska
- nadużywanie alkoholu.

Nadal istotnym powodem rozwodów są nieporozumienia na tle finansowym. Jest to powód rozpadu ponad 8% związków, należy jednak zaznaczyć, że w 2016 powód ten stanowił 9% wszystkich rozwodów. Maleje, w analizowanych latach, liczba związków rozpadających się z powodu długotrwałej nieobecności współmałżonka – w 2018 roku było to 5% małżeństw, które zdecydowały się na rozwód z tej przyczyny, w 2016 – 7 %. Od 2015 roku systematycznie spada liczba rozwodów orzekanych z powodu nagannego stosunku do członków rodziny.

Kryzowe okresy dla trwałości małżeństwa (najwyższy wskaźnik rozwodów):

- **okres od 5 do 9 lat**
- **po 20 latach** związku.

Na strukturę rozwodów ze względu na płeć, ma wpływ wiek współmałżonków. Do 40 roku życia częściej decyzję o rozwodzie podejmują kobiety, po 50 roku życia mężczyźni.

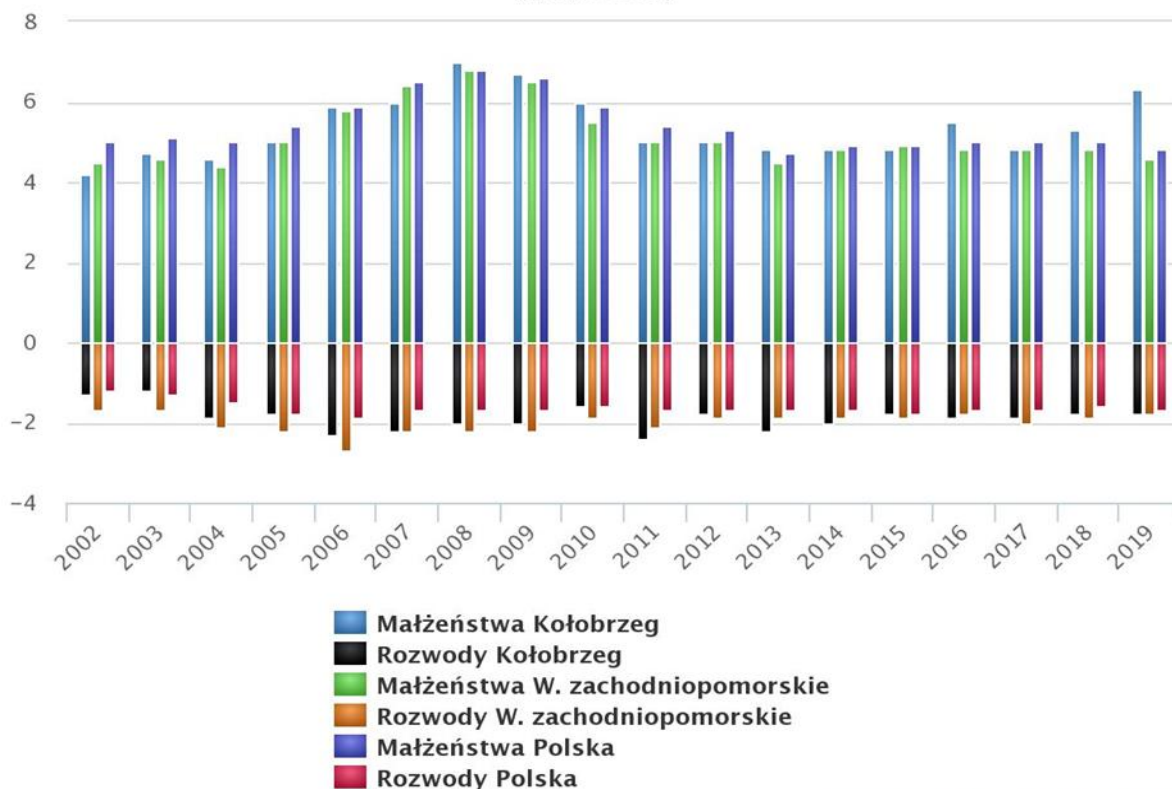
Z analizy danych dotyczących ukazujących korelację pomiędzy **liczbą posiadanych dzieci**, a decyzją o rozwodzie, wynika, że najczęściej rozwodzą się małżeństwa bezdzietne, ewentualnie z jednym dzieckiem. Widoczna jest tendencja **trwałości związków małżeńskich posiadających większą liczbę dzieci**.⁸

Wykres 1. Małżeństwa i rozwody w latach 2002-2019 w Kołobrzegu, województwie oraz w Polsce

⁸ Rozszerzony opis powyższych danych można znaleźć w Wojewódzkim Programie Wsparcia Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej – Region dla Rodziny – na lata 2014-2020. (Województwa Zachodniopomorskiego)

Małżeństwa i rozwody na 1000 ludności w Kołobrzegu w latach 2002 – 2019

(Źródło: GUS)

www.polskawliczbach.pl

2.1.2 Rodzina w systemie pomocy społecznej

W ostatnich latach, tak na terenie województwa, jak i w mieście Kołobrzeg widoczny jest systematyczny spadek liczby klientów pomocy społecznej. Poniższa tabela obrazuje spadek liczby klientów wyrażony w odsetku klientów do 10 tys. ludności.

Tabela 1. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w latach 2016-2019 na 10 tys. ludności w WZP, powiecie kołobrzeskim oraz Kołobrzegu

Beneficjenci pomocy społecznej na 10 tys. ludności	2016	2017	2018	2019
WZP	693	603	543	478
Powiat kołobrzeski	488	418	387	337
Kołobrzeg	373	332	300	267

Źródło danych GUS

W latach 2016-2019 nastąpił 23% spadek liczby klientów, korzystających z pomocy społecznej na terenie miasta Kołobrzeg (tabela 2).

Tabela 2. Klienci środowiskowej pomocy społecznej w latach 2016-2019 w Kołobrzegu

Klienci pomocy społecznej – MOPS Kołobrzeg			
2016	2017	2018	2019
1 021	964	887	782

Źródło danych GUS

Zmienia się struktura klientów pomocy społecznej. W 2016 roku odsetek klientów, którzy korzystali z pomocy społecznej pomimo tego, że ich dochody przekraczały kryterium kwalifikujące do pomocy społecznej, wynosił 43% ogółu klientów. W 2019 roku wzrósł on do 55%. Oznacza to, że ponad połowa osób korzystających z pomocy społecznej w Kołobrzegu, w 2019 roku - posiadała dochody powyżej ustawowej granicy ubóstwa (kryterium dochodowego). Tendencja wzrostu liczby osób, korzystających z pomocy społecznej przy dochodach przekraczających kryterium jest widoczna również na terenie województwa zachodniopomorskiego. Odsetek klientów tej kategorii jest jednak niższy.

Odsetek rodzin z dziećmi, korzystających w tych latach z pomocy społecznej zmniejszył się o 29% w tym rodzin z jednym dzieckiem ubyło - 37%, Spadek rodzin niepełnych, korzystających w analizowanych latach z pomocy społecznej wynosi 24%, rodzin emeryckich i rencistów – 18%, a prowadzących jednoosobowe gospodarstwa – 11%.

Jak wynika z danych w latach 2016-2019 **najwyższy spadek liczby klientów** zanotowano w kategorii rodzin z dziećmi, **najmniejszy** w jednoosobowych gospodarstwach domowych.

Struktura rodzin korzystających z pomocy MOPS w 2019 r. wskazuje, że ponad 75% z nich to rodziny z jednym lub dwójką dzieci. Rodziny wielodzietne (liczone od 3 dzieci) stanowią zatem zdecydowaną mniejszość.

Z danych MOPS wynika, że w 2019 roku z pomocy w formie świadczeń skorzystało 740 klientów pomocy społecznej a ze wsparcia tylko w formie pracy socjalnej 190 środowisk.

Tabela 3. Typ rodzin korzystających z pomocy społecznej w mieście Kołobrzeg w latach 2018-2019

Typ rodzin	2016	2017	2018	2019
rodziny z dziećmi, w	277	211	207	197

tym				
rodziny z 1 dzieckiem	119	80	91	75
rodziny niepełne, w tym:	148	122	120	113
rodziny z 1 dzieckiem	72	58	63	48
rodziny emerytów i rencistów, w tym:	201	177	150	164
prowadzące 1-osobowe gospodarstwo domowe	14 6	109	128	130
liczba rodzin ogółem	903	720	759	727

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych MOPS

Analiza danych MOPS w latach 2018-2019 pozwala zaobserwować **niepokojący spadek liczby osób** objętych pracą socjalną oraz kontaktami socjalnymi. O ile spadek klientów objętych pomocą w formie świadczeń wyniósł w ciągu roku 11 %, to odsetek osób objętych w 2019 roku pracą socjalną w porównaniu do 2018 roku zmniejszył się aż o 26%. Obniżyła się liczba zawartych kontaktów socjalnych – o ponad 50%. Zmiany te są niekorzystne, gdyż tak praca socjalna, jak i kontrakt socjalny są aktywnymi formami działań w pomocy społecznej przeciwdziałającymi niekorzystnym zjawiskom takim jak uzależnienie klientów od świadczeń, czy wystąpienie u osób korzystających z pomocy społecznej syndromu wyuczonej bezradności. Dana ta zastanawia tym bardziej, że systematycznie rośnie liczba klientów, korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej. Ta przyczyna korzystania z pomocy wymaga aktywnych form wsparcia, jak również zaniechania działań w tej grupie generuje bardzo duże koszty (dzieci w pieczy zastępczej).

W latach 2017-2019 nastąpiła wyraźna zmiana w strukturze powodów przyznawania pomocy społecznej przez MOPS w Kołobrzegu. W 2017 roku procentowo najwięcej klientów korzystało ze wsparcia ośrodka z powodu ubóstwa. Od 2018 roku powodem, dla którego udzielano wsparcia najczęściej jest długotrwała choroba. (tabela 4). Na terenie WZP

również, widoczny jest spadek osób korzystających z pomocy z powodu ubóstwa, jednak spadek ten jest zdecydowanie wolniejszy, w województwie nadal ubóstwo jest najistotniejszym powodem przyznania świadczeń. Przy analizie powodów korzystania z pomocy należy pamiętać, że w sprawozdawczości istnieje możliwość przyporządkowania jednej rodzinie kilku powodów korzystania ze wsparcia.

Tabela 4. Powody przyznawania świadczeń pomocy społecznej w latach 2017-2019 przez MOPS w Kołobrzegu

Powód korzystania z pomocy społecznej	2017		2018		2019	
	Liczba rodzin	%	Liczba rodzin	%	Liczba rodzin	%
Ubóstwo	580	56	518	53	463	50
Długotrwała choroba	518	50	538	56	589	63
Bezrobocie	275	27	226	23	119	13
Niepelnoprawność	472	46	448	46	385	41
Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych	200	19	192	30	483	52

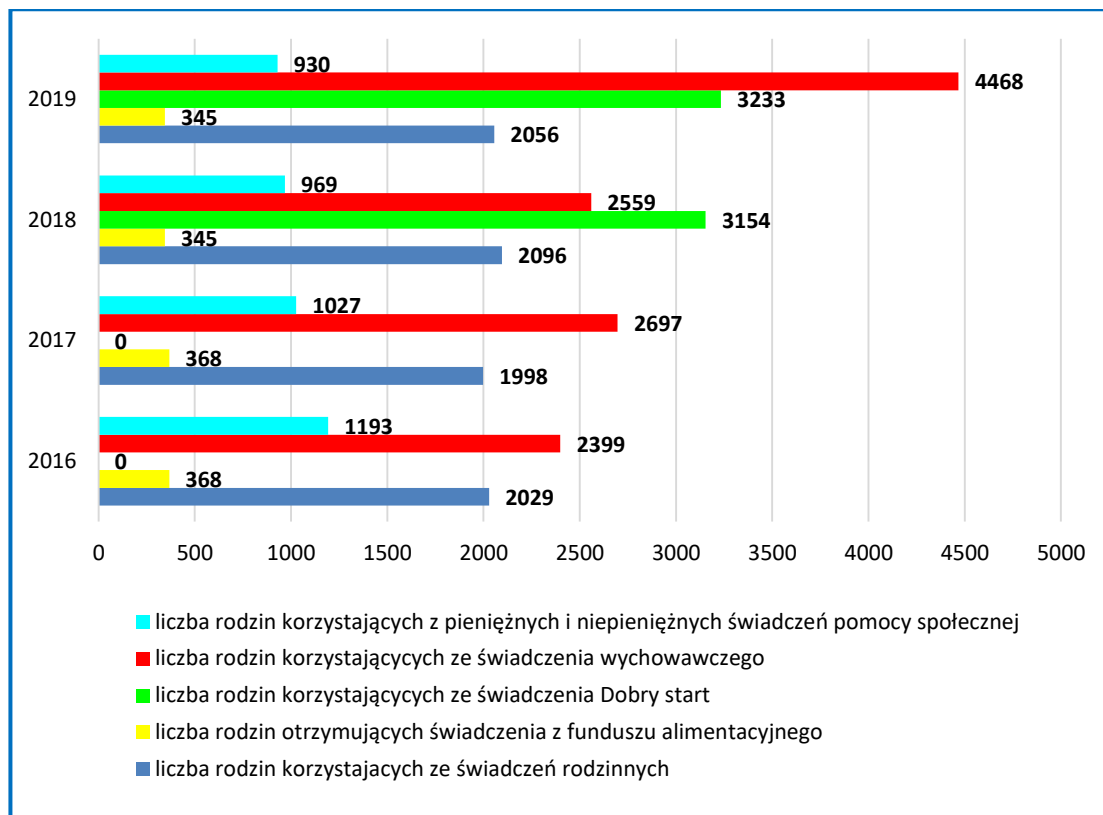
Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdawczości MOPS w Kołobrzegu

Rodziny w mieście Kołobrzeg korzystały z następujących form wsparcia w postaci:

- Świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, świadczenia Dobry start, świadczenia wychowawczego, pieniężnych i niepieniężnych świadczeń pomocy społecznej w latach 2016 – 2019.**

W latach 2016-2019 widoczny jest wzrost rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego. Zmienia się liczba rodzin otrzymujących świadczenie rodzinne – w analizie porównawczej 2016 oraz 2019 widoczny jest nieznaczny wzrost tych rodzin. Wzrasta w opisywanym okresie liczba rodzin korzystających ze wsparcia realizowanego w ramach programu Dobry Start. Obserwowalny jest systematyczny spadek rodzin korzystających z świadczeń przyznawanych z pomocy społecznej. (Wykres numer 2).

Wykres 2. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń funduszu alimentacyjnego, świadczenia Dobry Start, świadczenia wychowawczego oraz pieniężnych i niepieniężnych świadczeń pomocy społecznej w latach 2016-2019 w Kołobrzegu

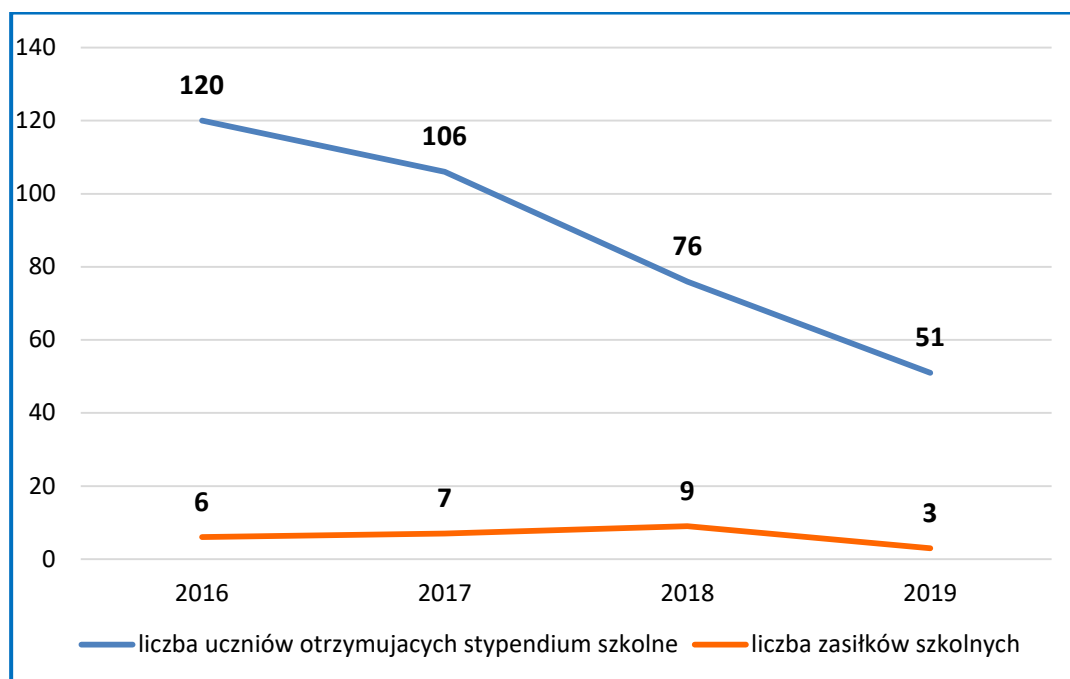
Źródło: opracowanie własne MOPS Kołobrzeg

2. Stypendia szkolne i zasilki szkolne.

Liczba stypendiów szkolnych oraz zasilków szkolnych przyznanych dla uczniów szkół w Kołobrzegu, wykazuje tendencję spadkową. Obydwie liczby w latach 2016-2019 znacząco spadły (wykres.3). Instrument stypendiów szkolnych odgrywa znaczącą rolę w budowaniu systemu wyrównywania szans. Wydaje się być istotnym instrumentem nie tylko wsparcia, ale również budowania poczucia lojalności u młodzieży i związania z „małą ojczyzną” jaka jest gmina. Dla miasta Kołobrzeg szczególnie ważnym jest podjęcie działań mających na celu stworzenie warunków życia atrakcyjnych dla młodych ludzi, by chcieli oni po kontynuowaniu nauki na uczelniach w innych miastach, z Kołobrzegu uczynić swoje centrum życiowe. Działania wspierające młodzież w procesie edukacji są szansą na utrzymanie przez miasto

stosunkowo wysokiej lokaty w rankingu miast polskich z najlepiej wykształconymi mieszkańcami – Na 944 miasta podane ocenie Kołobrzeg otrzymał wysoka 132 pozycję – ponad 15% jego mieszkańców posiada wykształcenie wyższe. Jednocześnie przy porównaniu miast, gdy kryterium oceny był procent mieszkańców posiadających podstawowe wykształcenie Kołobrzeg otrzymał 763 miejsce (19,2% mieszkańców z wykształceniem podstawowym).

Wykres 3. Liczba kołobrzeskich uczniów otrzymujących stypendium szkolne w latach 2016-2019 oraz liczba zasiłków szkolnych wypłacanych w latach 2016-2019 przez MOPS w Kołobrzegu

Źródło danych: opracowanie MOPS Kołobrzeg

Należy zaznaczyć, że w 2019 roku bardzo dobrze wypadły wyniki egzaminu ośmioklasisty. Wyniki z języka polskiego oraz języka angielskiego, uzyskane przez kołobrzeskich uczniów, były wyższe zarówno od średnich wyników uzyskanych w okręgu jak i w województwie. Wyniki z matematyki kołobrzeskich uczniów były wyższe od średniej wojewódzkiej, ale niższe niż te uzyskane w okręgu. Natomiast zdecydowanie słabiej wypadli uczniowie ze szkół kołobrzeskich z egzaminu z języka niemieckiegoⁱ

3. Posiłków w szkole. Przyznawanie posiłków dzieciom w latach 2016-2019:

- 2016 r. - 201 osób korzystających z posiłków w szkole.
- 2017 r. – 154 osób korzystających z posiłków w szkole.
- 2018 r. – 128 osób korzystających z posiłków w szkole.
- 2019 r. – 97 osób korzystających z posiłków w szkole.

W latach 2016-2019 nastąpił ponad 50% spadek tego świadczenia. Spadek ten, może mieć związek ze zmniejszającą się liczbą rodzin z dziećmi korzystających ze wsparcia MOPS, jak również finansowaniem posiłków przez rodziców np. ze środków świadczenia wychowawczego. Dla poprawy kondycji zdrowotnej mieszkańców Kołobrzegu istotnym jest jednak, to by dzieci jadły ciepły posiłek w szkole. Źródło finansowania jest wtórne.

4. Poradnictwa rodzinnego, w poszczególnych latach korzystało:

- 2016 - 464 osób
- 2017 - 486
- 2018 – 9 osób (zastanawia niska wartość wskaźnika)
- 2019 - 698 osób.

5. Współpracy z asystentem rodziny (od 2016 roku MOPS zatrudnia stale 4 asystentów rodziny (tabela nr 5))

- 2016 – 42 rodziny i 91 dzieci
- 2017 – 41 rodzin i 90 dzieci
- 2018 37 rodzin i 78 dzieci
- 2019 42 rodziny i 93 dzieci.

W okresie od 2016 do 2019 liczba rodzin, którym udzielono wsparcia w postaci asystenta rodziny, jest względnie stała. Korelując ta daną, ze wzrastającą bezradnością opiekuńczo-wychowawczą rodzin istnieje potrzeba pogłębionej diagnozy w tym zakresie.

W 2018 roku aż w 9 rodzinach nastąpiło zakończenie współpracy z powodu uzyskania zamierzonych celów. Analiza powodów, dla których rodzina kończy współpracę również wymaga dodatkowych informacji np. w 2017 roku aż 7 rodzin podjęło decyzję o rezygnacji ze współpracy z asystentem rodziny, w 2018 było to 6 rodzin, natomiast ani jedna rodzina w 2016 i 2019 nie zrezygnowała ze wsparcia asystenta rodziny. Widoczna jest wzrost liczba rodzin, kierowanych do współpracy z asystentem na mocy postanowienia sądu. W 2016 roku 10 rodzin nawiązało współpracę z asystentem rodziny po postanowieniu sądu, w 2019 roku aż 14. Średnio w analizowanym okresie 40 rodzin otrzymywało wsparcie ze strony asystenta rodziny. Oznacza to, że średnio **jeden asystent pracował z 10 rodzinami**. Zgodnie z zapisami Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej asystent rodziny może **współpracować maksymalnie z 15 rodzinami**.

Tabela 5. Rodziny korzystające w latach 2016-2019 ze wsparcia asystenta rodziny w MOPS Kołobrzeg

Lata Opis współpra cy	Liczba rodzin współprac ujących z asystente m	Liczba dzieci w tych rodzinach	Liczba rodzin skierowan ych do współprac y przez sąd	Liczba rodzin z którym i zakońc zono współp race	Powód zakończenia współpracy			
					Osiągn ięcie celu	Brak efektó w	Decyz ja rodzin y	Inn e
2019	42	93	11	14	5	7	x	2
2018	37	78	10	10	1	1	6	2
2017	41	90	7	16	9	x	7	x
2016	42	91	6	10	5	x	x	5

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdawczości MOPS w Kołobrzegu

6. Wsparcie dzieci poprzez uczestnictwo w placówce wsparcia dziennego:

- 2016 – 5 placówek - 84 dzieci korzystające ze wsparcia
- 2017 – 4 placówek - 60 dzieci korzystające ze wsparcia
- 2018 - 6 placówek – 105 dzieci korzystające ze wsparcia
- 2019 - 9 placówek – 152 dzieci korzystające ze wsparcia

Na przestrzeni lat 2016-2019 w mieście w sposób znaczący wrosła liczba funkcjonujących placówek wsparcia dziennego, jak również liczba dzieci z tej usługi korzystających. Pozytywnym jest również fakt, że w do opieki nad dziećmi w placówkę wsparcia dziennego w 2019 roku włączyli się także wolonariusze. Wsparcie rodzin i dzieci, poprzez zapewnienie zwiększonej liczby miejsc w placówkach wsparcia dziennego, jest szczególnie ważne ze względu na zwiększającą się liczbę rodzin wykazujących bezradność w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Działanie placówek jest tym bardziej istotne,

że ich wsparcie nie dotyczy tylko dziecka, a całej rodziny. Dodatkowo diagnoza i plan pomocy dziecku tworzony w placówce powinien być spójny z planem wsparcia rodziny przez asystenta rodziny lub pracownika socjalnego.

7. Kołobrzeskiego becikowego - uchwałą Nr VIII/90/19 Rady Miasta Kołobrzeg z dnia 24 kwietnia 2019 r. w ramach zadania własnego Gminy Miasto Kołobrzeg jakim jest polityka prorodzinna, wprowadzono do realizacji jednorazową zapomogę finansową z tytułu urodzenia się dziecka - tzw. „Kołobrzeskie becikowe”. Powyższa uchwała weszła w życie począwszy od 1 lipca 2019 r. Podstawą realizacji świadczenia jest złożenie wniosku z dokumentem potwierdzającym zamieszkanie w Kołobrzegu uprawnionych osób, co najmniej od 12 miesięcy przed dniem urodzenia się dziecka. Warunkiem wypłaty świadczenia jest również posiadanie aktualnej „Kołobrzeskiej Karty Mieszkańca”. Świadczenie przysługuje w wysokości 500,00 zł na każde urodzone, żywe dziecko i jest niezależne od dochodu rodziny.

8. Karty Dużej Rodziny oraz Kołobrzeskiej Karty Rodziny

- W 2019 roku w mieście Kołobrzeg wydano 146 Kart Dużej Rodziny (102 karty tradycyjne oraz 44 karty elektroniczne) członkom rodzin wielodzietnych.
- W roku 2019 wydano 30 egzemplarzy Kołobrzeskiej Karty Dużej Rodziny.

Potrzebę wzmocnienia działań skierowanych do rodzin uzasadnia rosnąca liczba rodzin korzystających z wsparcia MOPS, jak również zwiększająca się liczba dzieci przebywających w systemie pieczy zastępczej.

Liczba rodzin korzystająca ze wsparcia MOPS z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej – w 2017 roku 200 rodzin w 2019 roku 483 rodziny.

Liczba dzieci w latach 2016-2019, która trafiła do systemu pieczy zastępczej;

- 2016 roku - 72 dzieci
- 2017 roku - 66 dzieci
- 2018 roku - 73 dzieci
- 2019 roku - 86 dzieci .

2.1.3 .Obszar wyzwań w zakresie wzmocnienia kondycji rodzin w mieście Kołobrzegu.

Dla kondycji rodzin w Kołobrzegu szczególnie istotnym jest:

- stworzenie skutecznego, efektywnego systemu wsparcia dla osób młodych, planujących założenie rodziny,
- ograniczenie liczby rozwodów, a przede wszystkim zminimalizowanie, traumatycznego wpływu rozpadu rodziny na dzieci,
- zintegrowanie i dopasowanie usług wsparcia dla rodzin borykających się z bezradnością w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej,
- zintensyfikowanie stosowania aktywnych form wsparcia – kontrakt socjalny, praca socjalna, projekt,
- Skorelowanie systemu wsparcia finansowego (niezależnie od źródeł) z formami wsparcia poza finansowego mającymi na celu podniesienie kompetencji w zakresie samodzielnego radzenia klientom pomocy społecznej z problemami,
- Ograniczenie liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej przez zintensyfikowanie różnorodnych form wsparcia dla rodzin mających problemy opiekuńczo-wychowawcze,
- Stworzenie efektywnego, skutecznego systemu usług społecznych wpływającego na zabezpieczenie podstawowych potrzeb mieszkańców Kołobrzegu, ale również umożliwiającego ich rozwój.

2.2 . Obszar interwencji społecznej w zakresie sytuacji na rynku pracy, sytuacji osób starszych, osób z niepełnosprawnościami i w kryzysie bezdomności

W opisie tego obszaru przedstawiona zostanie diagnoza dotycząca:

1. Sytuacji mieszkańców Kołobrzegu na rynku pracy
2. Sytuacji osób starszych i niepełnosprawnych
3. Bezdomności.

2.2.1 Sytuacja mieszkańców Kołobrzegu na rynku pracy.

Analiza sytuacji na rynku pracy zawarta w opracowaniu została przeprowadzona w oparciu o dane obrazujące zjawisko bezrobocia do końca 2019 roku. Ze względu na trudność w określeniu jaki wpływ na zjawisko bezrobocia, będzie miała obecna sytuacja w Polsce (epidemia Covid-19) koniecznym wydaje się zweryfikowanie zawartych w diagnozie wniosków w oparciu o dane dotyczące 2020 i 2021 r.

W rankingu miast polskich,⁹ podlegających ocenie w jakim mieście w Polsce, występuje najwyższe bezrobocie rejestrowane, Kołobrzeg na 944 ocenianych miast, został ulokowany na 931 pozycji. Przy tej ocenie im wyższa pozycja tym lepsza sytuacja.

Cechą charakterystyczną kołobrzieskiego rynku pracy jest jego sezonowość, wiążąca się ze wzrostem bezrobocia w chłodniejszych porach roku i jego spadkiem w okresach wiosenno – letnich. Z uwagi na geograficzne położenie regionu, sektor turystyczny odgrywa tutaj znaczącą rolę. Kołobrzeg pełni funkcję ośrodka turystyki uzdrowskiej jak i wypoczynkowej. Specyfika ta bardzo silnie oddziałowej na rynek pracy. Bezrobocie od lat osiąga bardzo niskie wartości, ale wykazuje tendencje zmian w zależności od sezonu (latem spada zimą rośnie), jak również charakterystyczną cechą dla bezrobocia w mieście Kołobrzeg jest wysoki udział wśród bezrobotnych osób z wyższym wykształceniem – prawie 27%.

W 2019 roku w Kołobrzegu na 1000 mieszkańców pracowało 265 osób. Jest to znacznie więcej, od wartości wskaźnika dla województwa zachodniopomorskiego (214), jaki i kraju (251). Prawie 60% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 41% mężczyźni. Stopa bezrobocia rejestrowanego¹⁰ w Kołobrzegu wynosiła w 2019 roku 1,2% (1,3% wśród kobiet i 1,2% wśród mężczyzn). Jest to znacznie mniej od stopy bezrobocia rejestrowanego dla województwa zachodniopomorskiego (6,7%) jak również mniej od stopy bezrobocia rejestrowanego dla całej Polski (5,2%). Spadek bezrobocia rejestrowanego na terenie miasta od roku 2015 wykazuje się stałą i bardzo silną dynamiką. Z danych porównawczych wynika, że spadek ten jest charakterystyczny dla całego kraju, jednak w mieście tendencja ta jest silniejsza, niż na terenie województwa czy kraju. Podobnie jak wartości wskaźnika bezrobocia.¹¹ Według danych na koniec 2019 roku wartość wskaźnika bezrobocia dla miasta Kołobrzeg wynosiła 0,7 %, Według danych na koniec sierpnia 2020, wskaźnik bezrobocia dla

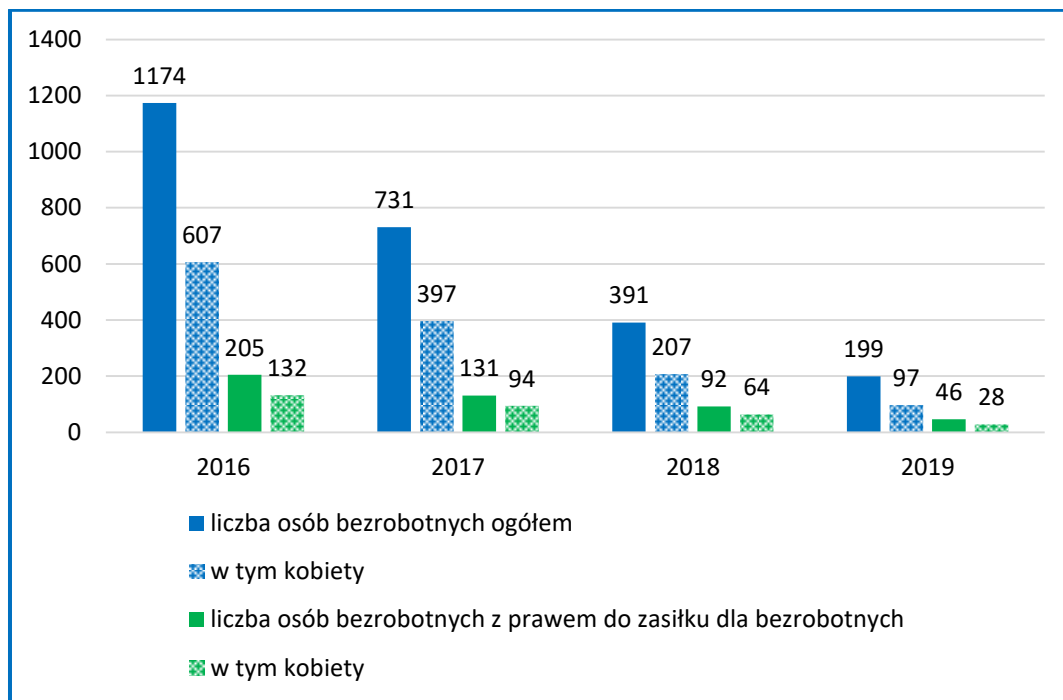
⁹ Ranking miast polskich – Polska w liczbach – oparte o dane GUS. Ocenie podano 944 polskie miasta.

¹⁰ Stopa bezrobocia rejestrowanego - Udział zarejestrowanych bezrobotnych w cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

¹¹ Wskaźnik bezrobocia - udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym.

miasta Kołobrzeg wynosił 2,3%. Pomimo wzrostu wartości tego wskaźnika sytuacja na rynku pracy w mieście Kołobrzegu, pomimo niekorzystnych zmian na terenie kraju, wydaje się być dobra. Wskaźnik ten należy jednak monitorować.

Wykres 4. Liczba bezrobotnych mieszkańców Kołobrzegu, w tym z prawem do zasiłku dla bezrobotnych, w latach 2016-2019 (stan na 31 grudnia każdego roku)

Źródło danych; Opracowanie MOPS Kołobrzeg

Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców Kołobrzegu, w 2018 roku - 718 osób wyjeżdżało do pracy do innych miast, a 1 752 pracujących przyjeżdżało do pracy spoza terenu miasta - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosiło 1 034. Na każdego mieszkańca Kołobrzegu wyjeżdżającego do pracy do innych miast, przypadały prawie 3 osoby (2,44) przyjeżdżające do pracy do Kołobrzegu. **Wskaźnik ten potwierdza silną pozycję Kołobrzegu w powiecie.**

Z sytuacją mieszkańców na rynku pracy silnie skorelowana jest wysokość przeciętnego wynagrodzenia. W 2018 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Kołobrzegu wynosiło 3 988,20 zł, co odpowiada 82.50% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce. Należy jednak pamiętać, że wartości te są generowane na poziomie powiatu, co oznacza, że prawdopodobnie dla samego miasta Kołobrzegu są wyższe.

Rankingu miast polskich, oceniającym miasta pod kątem wysokości przeciętnego wynagrodzenia, na 944 miasta – Kołobrzeg ulokowano na 495 pozycji (tutaj im niższa pozycja tym wyższe wynagrodzenie).

Wyzwania z zakresu bezrobocia - wszystkie działania powinny zostać skierowane na utrzymanie bardzo dobrej sytuacji miasta na rynku pracy. Należy w planowanych działaniach brać pod uwagę, że rozwiązywanie problemów z obszaru rynku pracy należy do zadań powiatu.

2.2.2. Sytuacja seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami w mieście Kołobrzeg

W województwie zachodniopomorskim proces starzenia się społeczeństwa przebiega szybciej niż przeciętnie w kraju. Przewidywany wiek środkowy (mediana wieku) w 2050 r. wyniesie 53,5 roku, tj. o 1,0 rok więcej niż dla Polski ogółem. W mieście Kołobrzeg proces ten jest widoczny już obecnie. Średni wiek mieszkańców Kołobrzegu w 2019 roku wynosił 44,4 lat i był nieznacznie wyższy od średniego wieku mieszkańców województwa zachodniopomorskiego (42,1) oraz znacząco wyższy od średniego wieku mieszkańców całej Polski – 41,3. W mieście Kołobrzeg odsetek osób w wieku poprodukcyjnym jest więc większy, niż procent osób w tej grupie, na terenie powiatu województwa jak i kraju. Odsetek osób w tej grupie w mieście Kołobrzeg wykazuje w okresie 2016-2019 tendencje wzrostowe.

W rankingu miast polskich z najstarszymi mieszkańcami Kołobrzeg na 944 analizowanych miast został zlokalizowany na 65 pozycji. Jest to jeszcze jedno potwierdzenie wyzwań związanych ze starzeniem się mieszkańców Kołobrzegu. Osób powyżej 60 roku życia w Gminie Miasto Kołobrzeg w 2019 roku było 13 083 osoby, co stanowi 28, 28% z liczby mieszkańców.

Wyzwania związane z niekorzystnymi tendencjami demograficznymi będą jednym z istotnych elementów kształtowania polityki społecznej w mieście.

Seniorzy w pomocy społecznej

Odsetek osób i rodzin, klasyfikowanych w pomocy społecznej jako rodziny emerytów i rencistów, korzystających z pomocy społecznej w 2019 roku wynosił 18% i od 2018 roku wrastał. Wzrost ten pomiędzy rokiem 2018 a 2019 wyniósł 60 środowisk., Znaczącą liczbą świadczeń kierowanych do tej grupy klientów są usługi opiekuńcze.

Pomoc w formie usług opiekuńczych jest istotnym elementem działań umożliwiających pozostawienie seniora w jego naturalnym środowisku. Działania zmierzające do jak najdłuższego funkcjonowania w środowisku osób starszych, wynikają nie tylko z przesłanek humanitarnych, ale również z racjonalności finansów publicznych. W roku 2019 w strukturze wydatków budżetu MOPS (a co za tym idzie budżetu gminy), pozycja związana z opłatą za pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej wynosiła prawie 60% kwoty wydatków na świadczenia pomocy społecznej.

W 2019 roku 72% osób, korzystających z usług opiekuńczych, były to osoby w wieku sędziwym, 18% osoby w wieku poprodukcyjnym. Oznacza to, że usługi opiekuńcze w 90 % skierowane były do osób starszych.

Wsparcie skierowane do osób w wieku poprodukcyjnym ze strony MOPS

Pomoc finansowa (zasilek okresowy) – w latach 2016-2018 widoczny jest wzrost klientów korzystających z tego rodzaju pomocy z powodu:

1. długotrwałej choroby - w 2016 roku były 92 osoby (jednoosobowe gospodarstwa), a w 2018 roku 115 osób. Tendencja wzrostu liczby osób korzystających z tego powodu ze świadczeń finansowych **zmienia się w 2019 roku**, gdzie osób takich było 85 oraz zmniejszająca się liczba osób korzystających z zasiłków z powodu niepełnosprawności.
2. Niepełnosprawności. - w 2016 roku klientów korzystających z pomocy z powodu niepełnosprawności było 75, w 2019 – 45 (tendencja spadku liczby osób jest w widoczna w całym analizowanym okresie).

Usługi opiekuńcze

Pomoc w formie usług opiekuńczych jest istotnym elementem działań umożliwiających pozostawienie seniora w jego naturalnym środowisku. Działania zmierzające do jak najdłuższego funkcjonowania w środowisku osób starszych wynikają nie tylko z przesłanek humanitarnych, ale również z racjonalności finansów publicznych.

Tabela 6. Usługi opiekuńcze świadczone w latach 2016-2019 przez MOPS w Kołobrzegu

	2016	2017	2018	2019
--	-------------	-------------	-------------	-------------

	Liczba osób	%	Liczba osób	%	Liczba osób	%	Liczba osób	%
Usługi opiekuńcze ogółem	159	100	178	100	170	100	175	100
Dla osób powyżej 75 roku życia	116	73	135	76	121	71	125	72
Dla osób wieku poprodukcyjnym	27	17	27	15	30	18	31	18
Dla osób w wieku produkcyjnym	10	6	10	6	12	7	13	7
Dla dzieci i młodzieży	6	4	6	3	7	4	13	3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS

W latach 2016-2019 widoczny jest wzrost liczby osób korzystających z usług opiekuńczych. Największą grupą są osoby w wieku powyżej 75 roku życia oraz osoby wieku poprodukcyjnym. Stanowią one średnio prawie 90 % klientów. W roku 2019 na jedną osobę korzystającą z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych przypadało 182 godziny usług rocznie. Dla porównania w roku 2014 było to 239 godzin, a np. w 2006 roku 371 godzin. Rok 2018 to 207 godzin, a więc nastąpił **spadek o 25 godzin rocznie**. Istnieje parę przyczyn takiego spadku. Przede wszystkim podejmowane są działania mające na celu uaktywnianie rodzin do opieki nad członkami rodzin oraz wskazuj się inne rozwiązania mogące pomóc w zapewnieniu opieki osobom starszym i niepełnosprawnym, takie jak: umieszczenie w ZOL, czy też możliwość skorzystania z zasiłku opiekuńczego w związku ze sprawowaniem opieki nad najbliższym członkiem rodziny.¹²

Należy jednak brak pod uwagę, że usługi opiekuńcze oraz wsparcie opiekunów osób zależnych jest ważnym elementem pozwalającym na pozostawienie seniora w jego środowisku.

Umieszczenie w domu pomocy społecznej jest jedną z najbardziej kosztownych usług, jakie gmina zapewnia swoim mieszkańcom. Kwota jaką gmina dopłaca **corocznie do pobytu mieszkańców w domach pomocy społecznej systematycznie rośnie. W 2016 roku**

¹² Sprawozdanie z działalności MOPS za rok 2019

wyniosła ona 2 728 307 zł w 2019 roku już 4 121 370 zł. Wzrost (bardzo dużego obciążenia o ponad 33%).

Kołobrzeski Dzienny Dom Pomocy dla Seniorów, jest elementem lokalnego systemu pomocy środowiskowej dla osób starszych. Dom dysponuje 20 miejscami, w roku 2019 r. z oferty ośrodka wsparcia korzystało 28 osób starszych.

Klub Senior+ w Kołobrzegu, który jest miejscem spotkań kołobrzeżan w wieku 60 i więcej lat, nieaktywnych zawodowo. W 2019 r. uczestnikami Klubu było 158 osób. Najliczniejszą grupę uczestników stanowiły w 2019 r. osoby w wieku od 65 do 69 roku życia, natomiast najmniej liczna była grupa osób w wieku 85 i więcej lat.¹³

Uniwersytet Trzeciego Wieku w Kołobrzegu. Seniorzy to aktywna grupa, która wymaga nie tylko opieki, ale również możliwości rozwoju. Potrzeby tej grupy, w dużej mierze spełnia UTW. Uniwersytet nawiązuje do tradycji uniwersytetów powszechnych. Umożliwia rozwój zainteresowań seniorów.

Kołobrzeska Karta Seniora będąca systemem ulg dla seniorów, jest jednym ze wskaźników realizacji Wieloletnich Strategicznych Programów Operacyjnych, w latach 2016-2019. Liczba wydanych kart kształtowała się następująco;

- 2016 - 431
- 2017 - 345
- 2018 – 350
- 2019 – 443

Na terenie Kołobrzegu od lat organizacje pozarządowe podejmują aktywne działania na rzecz seniorów:

- 2016 i 2017 roku organizacje realizujących działania z zakresu polityki senioralnej było 6,
- w 2017 oraz 2019 były to 4 organizacje.

W dniu 30 maja 2019 roku na mocy uchwały Rady Miasta została powołana **Rada Seniorów Miasta Kołobrzeg**. Rada składa się z 21 przedstawicieli organizacji, którzy w ramach działalności statutowej podejmują działania na rzecz seniorów.

2.2.3 Sytuacja osób z niepełnosprawnością mieszkańców Kołobrzegu

¹³ tamże

Wśród klientów pomocy społecznej niepełnosprawność jest trzecim (po długotrwałej chorobie i ubóstwie) powodem korzystania z pomocy społecznej. W latach 2017-2019 nastąpił spadek liczby rodzin z niepełnosprawnością korzystających z świadczeń. W 2017 roku rodzin tych było - 472 a w 2019 - 382. Przyjmując definicję biologicznej niepełnosprawności należy założyć, że w dużej części działania skierowane do osób starszych są również adresowane do osób z niepełnosprawnościami. Na terenie miasta działa znaczącą liczbą NGO kierującą swoje wsparcie do osób niepełnosprawnych.

Niektóre ze stowarzyszeń prowadzą na terenie Kołobrzegu kompleksowe wsparcie skierowane do osób niepełnosprawnych i ich rodzin. Przykładem takiej działalności, jest aktywność Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Inteligencją w Kołobrzegu. W strukturach Stowarzyszenia funkcjonują: Ośrodek Wczesnej Interwencji, Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy, Warsztaty Terapii Zajęciowej, Środowiskowy Dom Samopomocy, Dom Pomocy Społecznej, jak również Zakład Aktywności Zawodowej. Działalność PSONI Koło w Kołobrzegu jest przykładem kompleksowego wsparcia jakie można zapewnić osobom niepełnosprawnym. Pomoc od wczesnego dzieciństwa do trudnej, niesamodzielnej starości. Przykładem wsparcia dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin, może być również oddane do użytku 13 listopada 2018 roku, prowadzone przez Caritas Diecezji Koszalińsko-Kołobrzesckiej mieszkanie wytnieniowe.

W dniu 23.XI.20 roku zarządzeniem Prezydenta Miasta powołano Radę Konsultacyjną do spraw Likwidacji Barrier Architektonicznych. Zadaniem rady jest monitoring dostępności przestrzeni publicznej dla osób z niepełnosprawnością.

Poza działaniami prowadzonymi na terenie miasta, wsparcie dla osób z niepełnosprawnościami jest prowadzone na terenie powiatu (jest to zadanie powiatu). Podstawowym dokumentem wspierającym realizację zadania jest **„Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2017-2022”**, przyjęty przez Radę Powiatu Kołobrzesckiego uchwałą Nr XXX/224/2017 z dnia 16 sierpnia 2017 r. Jednym z podstawowych zadań realizowanych przez powiat jest działalność Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności. Dane w zakresie prac Zespołu dotyczą wszystkich mieszkańców powiatu, gdyż nie można wygenerować danych dla miasta Kołobrzeg.

Realizacja zadań wynikających z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych realizowanych w 2019 roku przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kołobrzegu odbywała się poprzez:

- dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych - 75.182,00 zł,
- dofinansowanie do sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych - 328 676,18 zł,
- dofinansowanie do likwidacji barier funkcjonalnych - 46 609,99 zł,
- dofinansowanie kosztów działania warsztatu terapii zajęciowej - 1.407.467,00 zł z czego 90% dofinansowano ze środków PFRON (tj. 1.266.720,00 zł), 10% dofinansowano ze środków własnych powiatu w wysokości 140.747,00 zł.

Pilotażowy Program „Aktywny Samorząd”

W ramach umowy na realizację programu w ramach obszarów Modułu I gminy, wsparcie II przekazano w 2019 roku środki finansowe w wysokości 125.214,37 zł – wsparcie przeznaczono na: pomoc w uzyskaniu wyższego wykształcenia, pomoc w uzyskaniu prawo jazdy czy pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej czy pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego.

W ramach umowy nr WRR/000188/16/D z dn. 18.09.2018 r. przekazano na realizację projektu „Likwidacja barier transportowych: program celowy na pozyskanie samochodu dla osób z zaburzeniami psychicznymi i chorobą psychiczną” na rzecz Stowarzyszenia Użytkowników Psychiatrycznej Opieki Zdrowotnej oraz Ich Rodzin i Przyjaciół „Feniks” w Kołobrzegu. Umowa jest w trakcie realizacji. Przekazano środki finansowe PFRON w wysokości 62.700,00 zł. Dodatkowo na koszty obsługi programu przekazano kwotę 940,50 zł.

Rehabilitacja zawodowa: Łączny koszt wydatkowanych środków w roku 2019 wyniósł 21.458,83 zł, w ramach realizacji zadań zostały przeznaczone środki na podjęcie działalności gospodarczej, finansowanie kosztów stażu, finansowanie kosztów szkoleń zawodowych osób niepełnosprawnych – z każdej formy skorzystała w 2019 roku jedna osoba.

Usługa opieki wytchnieniowej została zrealizowana w formie rehabilitacji osób poruszających się na wózkach inwalidzkich, w tym nauki asekuracji, techniki przenoszenia z wózka, nauki pielęgnacji i rehabilitacji, profilaktyki przeciwoleżynowej dla 8 opiekunów po 12 godzin na łączną kwotę 7.680 zł.

W 2019 r. do Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Kołobrzegu wpłynęło 1227 wniosków o ustalenie niepełnosprawności lub stopnia

niepełnosprawności (w 2018 r. wpłynęło 1231 takich wniosków) w tym: 144 wnioski dotyczyły osób poniżej 16 roku życia.

W 2019 r. Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Kołobrzegu wydał 417 legitymacji osoby niepełnosprawnej (w roku 2018 wydano 377 legitymacji), w tym:

W 2019 r. Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Kołobrzegu wydał 250 kart parkingowych (w roku 2018 wydano 195 kart parkingowych),

2.2.4 Sytuacja osób dotkniętych bezdomnością przebywających na terenie miasta Kołobrzeg.

Bezdomność określana jest, jako sytuacja osób, które w danym czasie nie posiadają i własnym staraniem nie mogą zapewnić sobie takiego schronienia, które mogłyby uważać za swoje i które spełniałoby minimalne warunki, pozwalające uznać je za pomieszczenie mieszkalne¹⁴ należy pamiętać, że nie funkcjonuje, jedna, uznana definicja bezdomności.

W mieście Kołobrzegu działania skierowane na rozwiązanie problemu bezdomności oparte są na celach, zawartych w Miejskim Programie Przeciwdziałania Bezdomności na lata 2021-2023. Poniżej dane zostały zaczerpnięte ze sprawozdania MOPS z realizacji tego programu za rok 2019. Z danych zawartych w sprawozdaniu, opartych na ogólnopolskim badaniu liczby osób bezdomnych, wynika że liczba osób bezdomnych w Kołobrzegu wykazuje tendencje malejące. W roku 2017 w trakcie badania odnotowano 62 osoby, natomiast w roku 2019 – 47 osób. Należy jednak zwrócić uwagę, na fakt, że w 2019 roku osób bezdomnych, objętych wsparciem w postaci świadczeń z pomocy społecznej, na terenie miasta było 144. Dane te wskazują na możliwość występowania tak zwanej bezdomności „turystycznej”. Oznacza ona (szczególnie w okresie letnim) napływ osób bezdomnych z innych regionów kraju. Ze względu na fakt, że wśród danych podawanych w sprawozdaniu nie jest wykazane miejsce ostatniego meldunku osób bezdomnych korzystających z pomocy społecznej, nie można tej hipotezy zweryfikować. Wydaje się jednak istotnym, by dane dotyczące ostatniego zameldowania osoby bezdomnie zostały uwzględnione w sprawozdawczości, gdyż w świetle zapisów ustawy o pomocy społecznej, to właśnie gmina

¹⁴ A. Przymeński (2001), *Bezdomność jako kwestia społeczna w Polsce współczesnej*, Prace Habilitacyjne 1, Poznań, wyd. Akademia Ekonomiczna w Poznaniu

ostatniego stałego zameldowania jest właściwą do udzielenie pomocy lub zrefundowania pomocy udzielonej osobie posiadającej status osoby bezdomnej

Miasto Kołobrzeg posiada system działań na rzecz osób bezdomnych należy do niego:

- Schronisko
- Ogrzewalnia.
- Mieszkanie chronione

W 2019 roku z usługi w formie miejsca w schronisku skorzystało 28 osób bezdomnych, w tym 21 mężczyzn oraz 7 kobiet. W stosunku do roku 2018 było to 13 osób mniej. Z osób bezdomnych w 2018 roku 6 usamodzielniało się.

Z podanych przez osoby przebywające w schronisku, przyczyn bezdomności wynika, że utrata mieszkania była spowodowana przede wszystkim, ubóstwem oraz nieoprawnością – łącznie ponad 65%. Tylko 14% osób stało się bezdomnymi z powodu uzależnień a 4% z powodu przemocy w rodzinie. Osoby przebywające w schronisku, w 2019 r. należą przede wszystkim do przedziałów 40-50 – 9 osób oraz 65-74 – 9 osób. Z analizy danych wynika, że prawie połowa mieszkańców schroniska przebywa w nim ponad 6 miesięcy. Jest to długi okres. Należy jednak pamiętać, że bezdomność jest jednym z najbardziej traumatycznych powodów korzystania z pomocy społecznej i działania mające na celu rozwiązanie problemu często wiążą się ze zmianą postawy u klientów. Zmiana postawy, jest procesem długotrwałym.

Ogrzewalnia w 2019 roku była czynna od 01.01.2019 do 30.04.19 oraz od 01.X.19 do 31.12.19. W tym okresie działała w systemie całodobowym. W okresie funkcjonowania ogrzewalni udzielono wsparcia 106 bezdomnym (w 2018 r, 90),

Mieszkanie chronione – z tej formy pomocy mogą korzystać osoby z niepełnosprawnością fizyczną lub osoby z zaburzeniami psychicznymi. Pobyt w mieszkaniu jest to czas, kiedy osoby te nabywają kompetencji i umiejętności pozwalających im na samodzielne funkcjonowanie. W 2019 roku z pobytu w mieszkaniu skorzystały 2 osoby jedna z nich otrzymała lokal socjalny.

W Kołobrzegu istnieją systemowe rozwiązania dotyczące problemu bezdomności. Osoba bezdomna może skorzystać z pomocy w postaci pobytu w schronisku, wtedy, jeśli wykazuje chęć poprawy swojej sytuacji życiowej. W innym przypadku ma możliwość skorzystania z miejsca w ogrzewalni, która (co rzadkość) jest w okresie zimowym otwarta całą dobę. Pracownicy socjalni wspólnie z funkcjonariuszami straży miejskiej prowadzą

monitoring sytuacji osób pozbawionych schronienia, które nie chcą skorzystać z miejsca w ogrzewalni czy schronisku. Istotnym elementem działań na rzecz ograniczenia zjawiska bezdomności jest stosowanie aktywnych form pracy socjalnej – kontraktu jak również programu wychodzenia z bezdomności.

2.2.5. Wyzwania w obszarze interwencji socjalnej:

- Zapewnienie możliwości aktywnego udziału w życiu społecznym seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami.
- Stworzenie kompleksowego systemu usług, mającego na celu pozostanie w swoim środowisku seniorów i osób niepełnosprawnych.
- Animacja kręgów sąsiedzkich, w celu włączenia ich w świadczenie usług na rzecz osób zależnych.
- Zapewnienie sprawnego systemu informacji o usługach dostępnych na terenie miasta tak dla osób starszych, jak i niepełnosprawnych.
- Stworzenie warunków do wykorzystania potencjału seniorów i osób niepełnosprawnych.
- Rozwijanie aktywnych form wsparcia skierowanych do osób bezdomnych, umożliwiających poprawę ich sytuacji życiowej.

2.3 Obszar interwencji związanej z poczuciem bezpieczeństwa mieszkańców

Obszar ten został zdiagnozowany poprzez analizę danych obrazujących:

1. Przestępczość
2. Przemoc w rodzinie
3. Uzależnienia

2.3.1 Przestępczość

W 2019 roku w Kołobrzegu stwierdzono szacunkowo (w oparciu o dane powiatowe) 2.404 przestępstw. Oznacza to, że na każdych 1000 mieszkańców odnotowano 51,94

przestępstw. Jest to wartość znacznie większa od wartości dla województwa zachodniopomorskiego oraz znacznie wyższa od średniej dla całej Polski. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w Kołobrzegu wynosi 86,70% i jest większy od wskaźnika wykrywalności dla województwa zachodniopomorskiego oraz znacznie większy od wskaźnika dla całej Polski. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców Kołobrzegu najwięcej stwierdzono przestępstw o charakterze gospodarczym - 29,80 (wykrywalność 97%) oraz przeciwko mieniu - 27,04 (wykrywalność 77%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa o charakterze kryminalnym - 19,19 (69%), drogowe - 2,18 (100%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu - 0,69 (80%).

W rankingu miast polskiej (944) o największej liczbie przestępstw przypadających na 1000 mieszkańców Kołobrzeg został ulokowany na bardzo wysokiej 3 pozycji (przed nim wyższe wskaźniki ma jedynie Nowy Sącz i Szczecin).

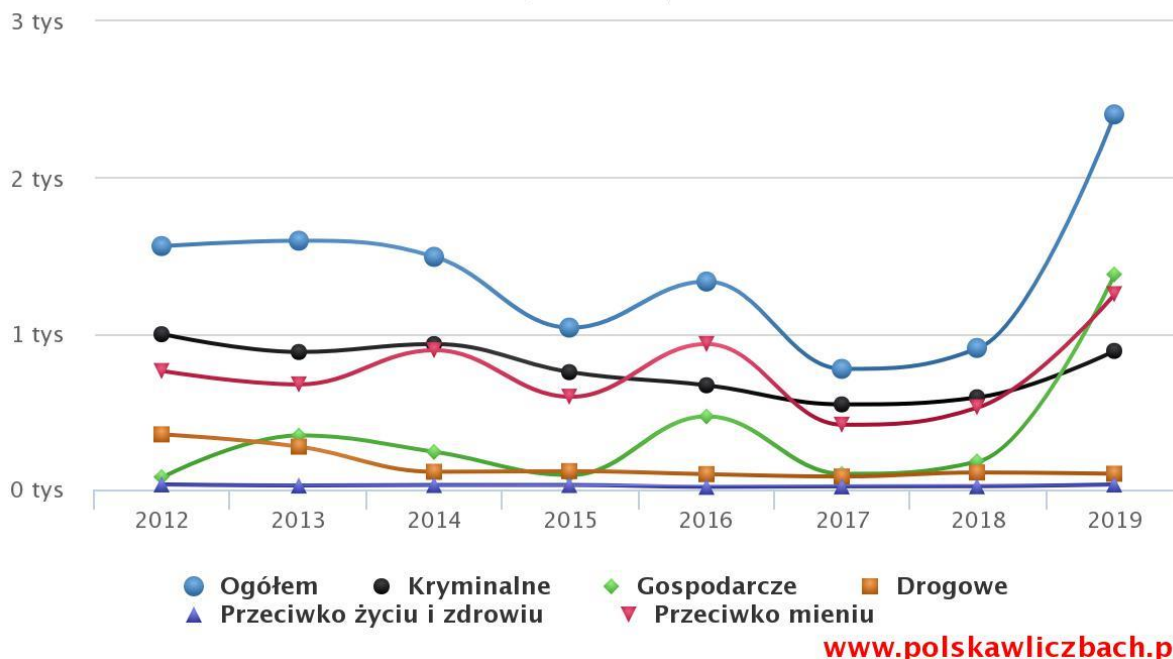
Należy podkreślić, że najwyższy odsetek przestępstw to przestępstwa o charakterze gospodarczym. Wartym podkreślenia jest fakt, że w przy tej kategorii przestępstw wykrywalność jest określana na poziomie 97% a miasto w rankingu miast polskich zostało ulokowane na 4 miejscu

Przy ocenie miast o największej liczbie przestępstwa przeciwko zdrowiu i życiu (mające bardzo znaczący wpływ na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców) w cytowanym rankingu Kołobrzeg zajmuje wysoka, ale już nie tak wysoka 65 pozycje na 944 miasta.

Wykres 5. Przestępstwa stwierdzone w mieście Kołobrzeg w latach 2012-2019

Przestępstwa stwierdzone (oszacowanie) w Kołobrzegu w latach 2012 – 2019

(Źródło: GUS)

Na przestrzeni lat 2016-2019 nastąpił wzrost liczby postępowań wyjaśniających w sprawach o wykroczenia prowadzonych przez Straż Miejską. W 2016 roku postępowań tych było 6897 a w 2019 – 7590. Wzrost ten jest jeszcze większy, gdy porównamy lata 2018-2019 – w 2015 roku nastąpił znaczący spadek – do 5879 postępowań. Wysoki wskaźnik przestępczości oraz wzrost liczby wykroczeń znajdują odbicie w poczuciu bezpieczeństwa mieszkańców Kołobrzegu. W trakcie warsztatów deklarowali oni obniżone poczucie bezpieczeństwa. Rodzaj przestępstw oraz ich charakter jest prawdopodobnie w dużej mierze związany z uzdrowiskowym charakterem miasta. Brakuje danych dotyczących miejsca zamieszkania osób popełniających przestępstwa i wykroczenia, co uniemożliwia weryfikację postawionej powyżej hipotezy.

2.3.2. Przemoc w rodzinie na terenie miasta Kołobrzeg.

Problem przemocy w rodzinie jest jednym z najtrudniejszych obszarów działań wspierających. Trudność ta wynika ze specyfiki samego zjawiska. Syndrom miodowego miesiąca, cykl przemocy powoduje, że udzielenie wsparcia ofierze jest często bardzo trudne a czasami niemożliwe.

Z danych obejmujących rok 2018 i 2019 wynika, że na terenie miasta następuje wzrost liczby osób dotkniętych przemocą. Przyrost o ponad 25% jest znaczącym, należy jednak pamiętać, że może on wynikać z skuteczności działań wspierających skierowanych do osób dotkniętych przemocą.

Tabela 7. Osoby dotknięte przemocą na terenie Gminy Miasto Kołobrzeg w latach 2017-2019

	Osoby dotknięte przemocą w mieście Kołobrzeg											
	2017				2018				2019			
	Ogólnie	K	M	D	Ogółem	K	M	D	Ogółem	K	M	D
Miasto Kołobrzeg	132	89	3	40	88	55	10	23	154	119	16	19

Źródło: dane Wydziału Współpracy Społecznej -Urząd Marszałkowski

Interwencje domowe przeprowadzone przez Funkcjonariuszy KPP w Kołobrzegu:

- w 2017 roku – 1744 interwencji
- w 2018 roku – 1616 interwencji
- w 2019 roku – 1519 interwencji
- Do dnia 26.X.20 20 – 1379 interwencji

W latach 2017-2018 widoczne jest nasilenie działań mających na celu wsparcie osób dotkniętych przemocą, szczególnie poprzez różnego rodzaju poradnictwo. W roku 2019 odnotowano jednak bardzo znaczący spadek proponowanych form wsparcia.

Tabela 8. Liczba osób dotkniętych przemocą, które skorzystały w latach 2017-2019 z różnych form poradnictwa w mieście Kołobrzeg

	Poradnictwo świadczone dla osób dotkniętych przemocą w latach 2017-2019 na terenie Miasta Kołobrzeg					
	ogółem	medyczne	psychologiczne	prawne	Socjalne	Zawodowe i rodzinne
2017	2390	0	295	428	205	1462
2018	2396	0	243	431	195	1527
2019	126	0	75	45	6	0

Źródło: dane WWS -Urząd Marszałkowski

W latach 2017-2018 widoczna jest stała (wzrastająca) liczba osób korzystających z oferty punktu konsultacyjnego. Znaczący spadek liczby tych osób w 2019 roku, przy wzroście liczby osób dotkniętych przemocą, wymaga pogłębionej analizy.

Tabela 9. Liczba osób dotkniętych przemocą, które skorzystały z oferty punktu konsultacyjnego w latach 2016-2019

	Osoby korzystające z oferty punktu konsultacyjnego						
	ogółem	kobiety	W tym starsze	Mężczyźni	W tym starsi	Dzieci	W tym niepełnosprawne
2017	223	121	57	102	43	0	0
2018	274	160	62	114	45	0	0
2019	78	78	24	0	0	0	0

Źródło: dane Wydziału Współpracy Społecznej -Urząd Marszałkowski

Z posiadanych danych w latach 201-2019 żadna z osób dotkniętych przemocą w Mieście Kołobrzeg nie skorzystała ze wsparcia:

- Ośrodka Interwencji Kryzysowej,
- Domu dla samotnych matek z dziećmi,
- Innych placówek świadczących pomoc dla osób dotkniętych przemocą.

Istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że sytuacja taka, może być efektem braku danych na temat takich osób lub wiedzy o ofercie w tym zakresie, wśród mieszkańców Kołobrzegu.

Tabela 10. Osoby dotknięte przemocą oraz stosujące przemoc objęte procedurą Niebieskiej Karty w 2019 r.

Lp.	Osoby objęte procedurą Niebieska Karta	Ilość
1.	Kobiety dotknięte przemocą w rodzinie	119
2.	Mężczyźni dotknięci przemocą w rodzinie	16
3.	Małoletnie dzieci dotknięte przemocą w rodzinie	19
4.	Kobiety stosujące przemoc	23
5.	Mężczyźni stosujący przemoc	131
6.	Dorosłe dzieci / bratanek / wnuki stosujące przemoc wobec rodziców / wujka	21

7.	Rodzice / dziadkowie / ojczym stosujący przemoc wobec dzieci / wnuków	30
8.	Brat stosujący przemoc wobec siostry	1
9.	Przemoc stosowana w małżeństwie / konkubinacie	102

Źródło: dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za 2019 r.

Do pełnej analizy powyższych danych brakuje informacji o rodzajach przemocy stosowanej przez agresorów, Bardzo często przemoc traktowana jest głównie jak akt, agresji fizycznej. Stosunkowo duży jest udział mężczyzn, będących osobami dotkniętymi przemocą.

Tabela 11. Działanie gminnych programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie na terenie miasta Kołobrzeg

	Realizacja programów gminnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie							
	Liczba programów	Liczb uczestników					Skuteczność Programu	
		ogółem	Kobiet		Mężczyzn		K	M
			Rozpoczęła	Zakończyła	Rozpoczął	Zakończył		
2017	2	24	8	0	16	14	0	2
2018	1	8	1	1	7	7	0	2
2019	1	6	0	0	6	6	0	0

Źródło: dane WWS -Urząd Marszałkowski

Na terenie miasta Kołobrzeg w roku 2017 były realizowane dwa programy psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc. W latach 2018-2019 w każdym roku realizowany był jeden program. W roku 2017 w programie brało udział 8 kobiet, ale żadna z nich go nie ukończyła. W roku 2018 udział wzięła jedna kobieta i ukończyła go, a w 2019 w programie brali udział jedynie mężczyźni. W latach 2017-2018 badanie skuteczności programu wykazało, że w każdym roku dwóch mężczyzn pomimo udziału w programie nadal

stosowało przemoc. W 2019 roku wszyscy uczestnicy ukończyli program i badanie skuteczności nie wykazało, by któryś z nich po programie powrócił do stosowania przemocy w rodzinie.

Działania związane z przeciwdziałaniem skutkom przemocy w dużej mierze opierają się o działalność Zespołu Interdyscyplinarnego. W latach 2018-2019 ilość zgłoszonych do zespołu Niebieskich kart uległa zwiększeniu. W związku z tym w roku 2019 zespół spotkał się częściej oraz powalał większość liczbę grup roboczych. Wyniku prac zespołu w 2019 roku zwiększyła się liczba wniosków kierowanych do Sądu Rejonowego oraz do prokuratury.

Tabela 12. Prace Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałaniu Przemocy w Rodzinie w latach 2018-2019

	Liczba Niebieskich Kart	Ilość Posiedzeń Zespołu		Ilość Grup Roboczych	Ilość posiedzeń Grup Roboczych	Sprawozdanie z prac Zespołu
		Plenarne	Robocze			
2018	89	3	64	73	345	6 wniosków do Miejskiej Komisji ds. PRA - 2 zawiadomienie do Protokoły - 13 wniosków do Sądu Rejonowego
2019	116	4	54	116	380	- 22 wnioski do Miejskiej Komisji ds. PRA 6 zawiadomień do Prokuratury 18 wniosków do Sądu Rejonowego

Źródło danych sprawozdawczość MOPS Kołobrzegu

W 2019 roku część działań mających na celu dostarczenie wsparcia osobom doświadczającym przemocy były prowadzone również, przez NGO. Do działań takich należało między innymi prowadzenie grup wsparcia dla osób doświadczających przemocy czy też porady w punkcie konsultacyjnym.

Liczba osób i rodzin objętych wsparciem zespołu interdyscyplinarnego w Kołobrzegu, których problemy skutecznie rozwiązano.¹⁵

- w 2016 r – 59
- w 2017 r. – 69
- w 2018 r - 62
- w 2019 r. - 59

Sprawcy przemocy w rodzinie w latach 2017-2019:

1. w 2017 roku sprawców przemocy było ogółem 109 w tym – 89 mężczyzn, 19 kobiet i 1 osoba nieletnia
2. w 2018 roku sprawców przemocy ogółem było 77, w tym mężczyzn 62, kobiet 13 i 2 osoby nieletnie
3. w 2019 roku sprawców przemocy było 155, w tym 131 mężczyzn, 23 kobiety i jedna osoba nieletnia.

Wzrost liczny osób stosujących przemoc jest zjawiskiem niepokojącym. Nadal wśród sprawców przemocy przeważają mężczyźni.

W okresie 2016-2018 roku widoczny jest wzrost spraw tak wszczętych jak i zakończonych dotyczących uchylania się od niepłacenia alimentów. W 2016 roku spraw takich wszczętych i zakończonych było 69 a w 2018 - 381. Istnieje prawdopodobieństwo, że wzrost ten miał związek z obowiązującymi zapisami prawa dotyczącymi przyznawania świadczenia wychowawczego (500 plus) na pierwsze dziecko tylko w przypadku uregulowanej sytuacji alimentacji.

W 2019 roku została opracowana Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych dla Gminy Miasta Kołobrzeg. Raport przedstawia wyniki badań ankietowych przeprowadzonych w 2019, obejmujących problemy społeczne związanych z

¹⁵Sprawozdanie z realizacji Wieloletnich Strategicznych Programów Operacyjnych za rok 2019

nadużywaniem alkoholu, nikotyny, dopalaczy i narkotyków, uzależnieniem od hazardu, przemocy domowej, cyberprzemocy, a także postawami społecznymi wobec zjawisk. Badania zostały przeprowadzone wśród uczniów szkół podstawowych z klas IV, VI i VIII oraz ponadpodstawowych z klas I i III, rodziców, dorosłych mieszkańców Kołobrzegu, sprzedawców i właścicieli punktów sprzedaży alkoholu, nauczycieli i pedagogów. Dane zostały uzupełnione o informacje z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Komendy Powiatowej Policji w Kołobrzegu i Straży Miejskiej w Kołobrzegu. Poniżej niektóre z wyników badań.

Respondenci badań wykazali niespójne postawy wychowawcze. Około 47% z nich zgodziło się ze stwierdzeniem, że aby wychować dziecko, należy od czasu do czasu dać mu klapsa (niebezpiecznie wysoki odsetek badanych). Jednocześnie tylko 24% z nich zgadza się ze stwierdzeniem, że stosowanie kar fizycznych hartuje dziecko i pozwala lepiej radzić sobie w przyszłości. Wyniki cytowanych badań stwierdzają, że jeden mieszkaniec na dziesięciu ma w swoim otoczeniu osobę, która doświadcza przemocy. Jednocześnie 78% nie dostrzega w swoim otoczeniu problemu przemocy. Niepokojącym jest wynik badań stwierdzający, że aż 98% respondentów nie wie do jakiej instytucji może zgłosić się osoba doświadczająca przemocy. Około 2% uznało, że instytucją, która powinna pomóc jest policja. Ponad 70% respondentów uważa, że przemoc jest skorelowana z nadużywaniem alkoholu. Około 41% badanych zgodziło się ze stwierdzeniem, że o przemocy można mówić tylko wtedy, gdy widoczne są ślady. O ile opisane wyniki mogą niepokoić, o tyle badania w szkołach budzą optymizm. Uczniowie w szkołach deklarują w większości dobre relacje z wychowawcami oraz to, że w sytuacjach trudnych są gotowi do dzielenia się tak z rodzicami, jak i z opiekunami swoimi niepokojami. Relatywnie niewielki odsetek uczniów deklaruje, że codziennie doświadcza przemocy w szkole. Jednocześnie aż 52% w szkołach podstawowych i 27% w ponadpodstawowych deklaruje, że było ofiarą przemocy rówieśniczej w szkole. Te dane są niepokojące, tym bardziej że jest odsetek uczniów deklarujących, że nie czuje się w szkole bezpiecznie. Nie jest to zgodne z wynikami stwierdzającymi, że uczniowie mają zaufanie do swoich opiekunów. Zjawisko należy monitorować.

W ramach prac nad Miejskim Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, w listopadzie 2020 r. w Kołobrzegu przeprowadzono wśród mieszkańców anonimową ankietę dotyczącą zjawiska przemocy w rodzinie. Poniżej niektóre z wyników:

- w ankiecie wzięło udział ponad 90% kobiet,

- większość z respondentów zauważa zjawisko przemocy występujące na terenie gminy,
- zdecydowana większość nie uznaje przemocy w rodzinie za wewnętrzną sprawę rodziny,
- około 55% badanych uważa, że przemoc może wystąpić w każdej rodzinie, ale aż 35% koreluje przemoc z nadużywaniem alkoholu,
- największa grupa respondentów uznała za przyczynę przemocy używki, znacząca uważa za przyczynę doświadczenia wyniesione z domu.
- Większość badanych uznała, że na zachowanie sprawcy największy wpływ ma jego poczucie bezkarności i też podobna grupa stanęłaby w obronie ofiary,
- Badania potwierdzają, że mieszkańcy nie dysponują wiedzą o instytucjach wspierających ofiary przemocy domowej. Prawie połowa badanych nie słyszała o Zespole Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Wyniki badań wskazują na konieczność podjęcia działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

2.4 Uzależnienia

Uzależnienie jednego członka rodziny w sposób negatywny wpływa na funkcjonowanie całej rodziny. Ze względu na rozmiar zjawiska oraz społeczne i ekonomiczne koszty koniecznym jest przeprowadzenie diagnozy w tym obszarze.

Z danych MOPS w Kołobrzegu wynika, że systematycznie spada liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powody alkoholizmu czy narkomanii.

Tabela 13. Liczba rodzin otrzymujących świadczenia pomocy społecznej, w których występuje alkoholizm lub narkomania

Liczba rodzin lata	2017	2018	2019	2017/2019
Alkoholizm	191	169	150	Spadek o 22%
Narkomania	23	21	17	Spadek o 20%

Zródło danych: opracowanie własne na podstawie sprawozdawczości MOPS Kołobrzeg

Z danych opartych na sprawozdawczości MOPS w Kołobrzegu wynika że w latach 2017-2019 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu lub narkomani zmniejszyła się o około 20%. Z danych zawartych w Miejskim Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Kołobrzegu na rok 2020, wynika że w Kołobrzegu jest około 930 osób uzależnionych od alkoholu oraz około 2324-3254 osób pijących szkodliwie i ryzykownie.

Tabela 14. Dane Miejskiej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kołobrzegu

Lp	Rok	Liczba rozpatrywanych wniosków o leczenie odwykowe	Liczba osób skierowanych do biegłych	Opinia biegłych (psychiatra, psycholog)			
				Uzależniony od alkoholu	Nadużywający alkoholu	Nieuzależniony	Nie zgłosił się na badanie
1	2016	84	37	22	2	1	12
2	2017	66	55	32	1	0	22
3	2018	65	59	24	1	1	33
4	2019	58	53	20	0	0	33

Źródło danych: MKdsRPA w Kołobrzegu

Z analizy działalności Miejskiej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kołobrzegu w latach 2016-2019 widać znaczący spadek (ponad 40%) liczby rozpatrywanych wniosków o leczenie odwykowe. Widocznie wzrasta natomiast liczba osób skierowanych do biegłych, w 2016 roku było to 37 osób w 2019 roku ponad 53. Wzrasta również (i to niepokojąca dana) liczba osób, które nie zgłosiły się na badania.

Z danych udostępnionych przez MKdsRPA (tab. 15) wynika, że w latach 2018-2019 spadła liczba udzielonych porad diagnozujących występowanie zespołu uzależnienia, jak również porad udzielanych w ciągu roku różnym osobom zgłaszającym problemy związane z uzależnieniem własnym. Zwiększyła się natomiast liczba porad udzielanych osobom współuzależnionym. Z danych zawartych w programie wynika, że współpraca pomiędzy komisją, MOPS, kuratorami i placówkami oświatowymi opiera się na częstych bezpośrednich

kontaktach (4 razy w miesiącu wspólne spotkania). Wsparcie dla młodzieży tak w roku 2018 jak i 2019 było skierowane do niedużej liczby osób (2018 - 4 osoby w 2019 -3 osoby).

W przywoływanej Diagnozie Lokalnych Zagrożeń Społecznych dla Gminy Miasta Kołobrzeg, znajdują się wyniki badań dotyczące uzależnień. Poniżej niektóre z nich:

- Odsetek uczniów, którzy przyznali się do bardzo częstego spożywania alkoholu jest bardzo niewielki,
- Uczniowie najczęściej sięgają po piwo,
- Znacząca część uczniów nie pali papierosów,
- Większość uczniów deklaruje, że nie używa narkotyków, natomiast określili, że dostępność do nich jest bardzo łatwa,
- Znacząca część uczniów spędza przed komputerem 4-5 lub więcej godzin,
- Najbardziej popularnymi formami spędzania czasu są gry, portale internetowe oraz komunikatory.

Tabela 15. Liczba osób uzależnionych i współuzależnionych korzystających z terapii oraz porad na terenie Miasta Kołobrzeg

Dane: Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu Współuzależnienia – stan na dzień 30.11.2019

DANE DOTYCZĄCE LICZBY OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY, będących mieszkańcami Gminy Miasta Kołobrzeg			
1.	Rodzaj świadczenia	2018	2019
	Pierwsza wizyta, porada diagnozująca występowanie zespołu uzależnienia	259	212
2.	Porady udzielane w ciągu roku różnym osobom zgłaszającym problemy związane z uzależnieniem własnym	3435	3273
2 a	Kobiety	73 osoby	60 osób
2 b	Mężczyźni	251 osób	234 osoby
3	Porady udzielane w ciągu roku osobom współuzależnionym	105 osób (w tym 19 DDA) /1268 porad/	123 osoby (w tym 27 DDA) / porady/

4	Działania ponadstandardowe finansowane z budżetu Gminy Miasto Kołobrzeg / nazwa	181 osób /610 porad/ problem alkoholowy: 72 os. problem narkotykowy: 38 os. współuzależnienie: 64 os. uzależnienia od czynności: 7 os.	152 osoby /414 porady / problem alkoholowy: 63 os. problem narkotyków: 29 os. współzależnie: 58 os. uzależnieni od czynności: 2 os.
A	Terapia indywidualna DDA	12 osób	11 osób
B	Psychoterapia grupowa na różnym poziomie (wstępna, konstruktywnych zachowań abstynenckich, destrukcja, na poziomie pogłębionym dla współuzależnionych) Treningi (Zapobiegania nawrotom choroby, asertywnych zachowań abstynenckich), maratony terapeutyczne	20 godz. 20 uczestników	46 godz. 85 uczestników
C	Szkolenia i współpraca z MOPS, Kuratorami Sądowymi, Placówkami Oświatowymi (przedszkola, szkoły, internaty)	ok. 4x w miesiącu	ok. 4x w miesiącu
D	Poradnictwo i terapia nieletnich osób z uzależnieniem od alkoholu, z uzależnieniem od narkotyków, eksperymentujących ze środkami	4 osoby	3 osoby

Źródło danych: MKdsRPA w Kołobrzegu

W 2016 roku zostały przeprowadzone badania używania alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych a także skali zaburzeń behawioralnych wśród uczniów szkół podstawowych zlokalizowanych w Kołobrzegu. Z analizy dostępnych wykresów wynika, że ponad 38% uczniów deklaroowało inicjację alkoholowa do 12 roku życia, podobne wartości

osiągnął przedział wieku od 13 do 15 roku. O ile deklaracje mają pokrycie w faktach, ponad 79% młodzieży do 15 roku życia w chwili przeprowadzania badań miała za sobą pierwsze spotkanie z alkoholem. Dane te powinny zostać zweryfikowane w następnym badaniu. Ponad 40% badanych bez względu na płeć zadeklarowało, że alkoholem najczęściej spożywanym jest piwo (wynik pokrywa się z tendencjami występującymi w kraju). Zakładając, że deklaracje badanych znajdowały pokrycie w faktach, interesujące są wyniki dotyczące deklaracji palenia papierosów. W szkole podstawowej nieznaczny odsetek uczniów (4,2%) zadeklarował palenie papierosów. Interesującym jest fakt, że najwyższy odsetek uczniów deklarujących palenie papierosów to osoby uczęszczające do liceum, prawie 77% w technikum, 68% a w szkole zarodkowej tylko 50% uczniów potwierdziło, że jest palaczem.

2.4.1 Wyzwania w obszarze interwencji związanej z poczuciem bezpieczeństwa mieszkańców:

- Podjęcie działań mających na celu zwiększenie subiektywnego poczucia bezpieczeństwa mieszkańców
- Podjęcie działań środowiskowych mających na celu podniesienie poziomu współodpowiedzialności za siebie
- Poszerzenie oferty usług dla ofiar przemocy
- Poszerzenie oferty usług dla osób i rodzin dotkniętych problemem alkoholowym.
- Zwiększenie skuteczności działań profilaktycznych dotyczących nadużywania alkoholu i narkotyków, szczególnie w odniesieniu do młodzieży

2.5. Programy społeczne realizowane na terenie miasta Kołobrzeg.

Działania prowadzone w obszarze polityki społecznej na terenie miasta będą realizowane w oparciu o następujące programy społeczne:

- Miejski Program Wspierania Rodziny na lata 2021-2023
- Miejski Program Przeciwdziałaniu Bezdomności na lata 2021-2023
- Miejski Program Przeciwdziałaniu Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Kołobrzegu na lata 2021-2023

- Roczny Program współpracy Gminy Miasto Kołobrzeg z organizacjami pozarządowymi na rok 2021 i dalsze.
- Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałaniu Narkomani w Kołobrzegu na rok 2021 i dalsze.

Współudział a co za tym idzie i współodpowiedzialność mieszkańców jest oparta na zasadzie partycypacji społecznej. Realizowana jest ona w mieście Kołobrzeg poprzez:

- Konsultacje społeczne – ich liczba wrasta z każdym rokiem. W 2019 roku na terenie miasta odbyło się 30 konsultacji. Dotyczyły one między innymi: konsultacji w sprawie strategii i promocji miasta, przebudowy dróg w mieście, rewitalizacji Skweru Pana Tadeusza, budowy placu zabaw, budowy świetlicy środowiskowej. Ciekawą formą był spacer po mieście pani Prezydent Miasta Anny Mieczkowskiej z seniorami, mający na celu ustalenie miejsc, w których powinny zostać umieszczone tzw. ławeczki dla seniora.
- Cykliczne spotkania z młodzieżą oraz Radami Osiedli,
- Realizacja Budżetu Obywatelskiego - w 2019 roku została przeprowadzona procedura Budżetu Obywatelskiego, realizowanego w 2020 roku. Kwota przeznaczona na działania to 1 milion złotych. Zgłoszono 54 projekty. Po ocenie formalnej i merytorycznej odrzucono 17 wniosków. Mieszkańcy głosowali nad 37 propozycjami - 17 w kategorii infrastrukturalnej i 20 w kategorii społecznej. Wybrano 6 projektów infrastrukturalnych oraz 8 ze sfery społecznej.
- Wpieranie działalności organizacji pozarządowych – na terenie miasta w 2019 roku aktywnie działało 209 NGO. W tym roku zostało zawartych 96 umów z 74 organizacjami pozarządowymi na kwotę 3.900.000 zł. Poza dotacjami Gmina Miasto Kołobrzeg wspiera działanie NGO poprzez: użyczenie lub wynajem na preferencyjnych zasadach lokali na prowadzenie działalności. W 2019 roku zorganizowano bezpłatne szkolenie dla wszystkich organizacji w zakresie obsługi Generatora Wniosków Witkac oraz kolejne z zasad przekazywania i rozliczania dotacji.

2.6 Analiza SWOT w zakresie rozwiązywania problemów społecznych Miasta Kołobrzeg

Analiza SWOT to jedna z najpopularniejszych technik analitycznych. Stanowi ważną część diagnozy, pozwala ona ocenić wewnętrzne i zewnętrzne uwarunkowania rozwoju. Umożliwia zaprezentowanie oraz dokonanie analizy atutów i słabości badanej gminy wobec szans i zagrożeń kreowanych przez otoczenie. Ułatwia wyznaczenie priorytetów i jest „drogowskazem” do działania. Opiera się na diagnozie i grupuje problemy na słabe i mocne strony oraz szanse i zagrożenia.

Jej schemat klasyfikacyjny wygląda następująco:

- wewnętrzne pozytywne – mocne strony (Strengths);
- wewnętrzne negatywne – słabe strony (Weaknesses);
- zewnętrzne pozytywne – szanse (Opportunities);
- zewnętrzne negatywne – zagrożenia (Threats).

W piśmiennictwie istnieją co najmniej trzy ujęcia, wyjaśniające czym różni się górna połowa macierzy od dolnej (a więc *mocne strony* od *szans*, a *słabe strony* od *zagrożeń*):

- W niektórych wykładniach mówi się: *mocne strony* i *słabe strony*, to czynniki wewnętrzne, *szanse* i *zagrożenia* – to czynniki zewnętrzne;
- W innej interpretacji: *mocne strony* i *słabe strony* to cechy stanu obecnego, a *szanse* i *zagrożenia*, to spodziewane zjawiska przyszłe;
- Wreszcie u niektórych autorów: *mocne strony* i *słabe strony* to czynniki zależne od nas (te, na które mamy wpływ planistyczny i zarządczy), a *szanse* i *zagrożenia*, to czynniki obiektywne, na które nie mamy bezpośredniego wpływu sprawczego.

Analiza SWOT daje wartościowy rezultat analityczny przy zastosowaniu każdego z trzech wymienionych ujęć, pod warunkiem, że jest ono stosowane konsekwentnie i świadomie.

Na potrzeby poniższej analizy została przyjęta wykładnia trzecia – czyli szanse i zagrożenia zostały potraktowane jako czynniki obiektywne, na które nie mamy bezpośredniego wpływu.

Analiza została przeprowadzona w oparciu o:

- Raporty
- Analizę zapisów miejskich programów społecznych
- Wyniki warsztatów z udziałem mieszkańców Kołobrzegu
- Informację uzyskane od instytucji i organizacji funkcjonujących w sferze społecznej w mieście Kołobrzeg.

2.6.1. Analiza SWOT dla obszarów priorytetowych

Tabela 16. Analiza SWOT– Uwarunkowania ogólne funkcjonowania mieszkańców Kołobrzegu

Mocne strony	Słabe strony
1. Dywersyfikacja gospodarki, rozwój branż 2. Zaradność ekonomiczna mieszkańców 3. Bezpłatne programy zdrowotne kierowane do mieszkańców 4. Bogata baza dydaktyczna, szeroka oferta zajęć pozalekcyjnych i edukacyjnych 5. Darmowa komunikacja miejska dla seniorów i młodzieży. 6. Kołobrzaska Karta Mieszkańca 7. Dialog społeczny – duża liczba konsultacji społecznych 8. Budżet obywatelski 9. Zaangażowanie NGO w różne obszary działań 10. Wzrost liczby zakładanych stowarzyszeń 11. Oferta Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji 12. Działania Regionalnego Centrum Kultury 13. Skaterpark 14. Aquapark 15. Dobrze rozwinięta sieć ścieżek	1. Drenaż zasobów ludzkich (w tym ubytek młodych – głównie ze względu na edukację i pracę) 2. Brak oferty dla ludzi młodych, by chcieli wracać do Kołobrzegu 3. Utrzymujący się brak zainteresowania mieszkańców sprawami miasta i brak partycypacji mieszkańców w zarządzaniu miastem 4. Brak zintegrowanej informacji o świadczonych na terenie miasta usługach dostępnych dla mieszkańców – informacja udzielana w: „jednym okienku” 5. Zaburzony przepływ informacji, tak o ofercie kulturalnej, jak i o usługach dostępnych na terenie miasta powiatu i województwa 6. Niska świadomość mieszkańców miasta o możliwościach uzyskania pomocy społecznej oraz brak wiedzy, w jakich instytucjach można tę pomoc uzyskać 7. brak superwizji dla kadry pomocy społecznej

rowerowych w Kołobrzegu i okolicach 16. Rower miejski ponadlokalny (Miejski Obszar Funkcjonalny) 17. Wystarczająca liczba miejsc spotkań dla dorosłych 18. Wystarczająca ilość placów zabaw dla dzieci. 19. Siłownie na powietrzu 20. Koncerty parkowe – scen letnia 21. .Amatorska działalność kulturalna – imprezy plenerowe, chóry, zespoły taneczne itp.	8. Stereotypowe postrzeganie instytucji pomocowych 9. Niewystarczająca możliwości zaspokojenia uzasadnionych potrzeb w zakresie mieszkań socjalnych oraz budownictwa komunalnego, 10. Brak Centrum Wsparcia Organizacji Pozarządowych. 11. Oferta w RCK czy MOSIR-e jest trudno dostępna dla szerszego grona 12. Brak wspólnej przestrzeni do korzystania z niej przez wszystkich mieszkańców bez podziału na grupy 13. Niewystarczająca liczba miejsc w przestrzeni publicznej dedykowanych osobom młodym 14. Brak ciągłości ścieżek rowerowych i oddzielenia ich od chodników
Szanse	Zagrożenie
1. Zmiana w prawie zachęcająca do wymiany pieców oraz utrudniająca wykorzystywanie kiepskiej jakości paliw w systemach grzewczych. 2. Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych 3. Prace na poziomie kraju nad strategią deinstytucjonalizacji 4. Lokalizacja nadmorska, warunki środowiskowe, plaża	1. Niestabilność prawa dotyczącego polityki społecznej, niespójność, częste zmiany 2. Pogarszanie się sytuacji finansowej miasta (wpływy z PIT). 3. zagrożenia i konsekwencje wirusa COVID-19 4. Niekorzystna struktura wiekowa mieszkańców- starzenie się społeczeństwa 5. Wypieranie przez technologię

5. Status uzdrowiska który warunkuje utrzymywanie wysokiej jakości środowiska 6. Bardzo dobre skomunikowanie miasta - dogodny transport kolejowy oraz droga ekspresowa S6 7. Rozbudowana baza noclegowa 8. Odpowiedzenia infrastruktura rekreacyjna – skwery, miejsca zielone, molo 9. Przyjemna atmosfera – przyjaźni ludzie 10. Zaradność ekonomiczna mieszkańców.	kontaktów bezpośrednich skutkujące zanikaniem relacji między mieszkańcami 6. Wysokie koszty utrzymania 7. Niskie wynagrodzenia – nieadekwatne do kosztów życia 8. Sezonowość zatrudnienia i jako skutek – brak stałej pracy dla wielu mieszkańców miasta 9. Wysokie koszty zakupu, a także wynajmu mieszkania, nieadekwatne w stosunku do zarobków 10. Trudność w nawiązaniu współpracy z ościennymi gminami w celu dywersyfikacji działalności gospodarczej 11. Deficyty w wybranych zawodach – brak kadry specjalistycznej (pielęgniarek, terapeutów, pracowników gastronomii, kadry zarządzającej) 12. Marginalizacja obszaru integracji społecznej, niski prestiż zawodowy kadr służb społecznych 13. Status uzdrowiska – ograniczenia jakie wynikają dla mieszkańców
--	--

Tabela 17. Analiza SWOT – obszar związany z funkcjonowaniem Rodzin z dziećmi

Mocne strony	Słabe strony
---------------------	---------------------

1. Opracowanie i realizacja Miejskiego Programu Wsparcia Rodziny 2. Funkcjonowanie Młodzieżowej Rady Miasta Kołobrzeg 3. Partnerstwa na rzecz rodzin tworzone wewnątrz miasta i poza nim 4. Bogata baza dydaktyczna, szeroka oferta zajęć poza lekcyjnych 5. Sprawnie funkcjonujące placówki wsparcia dziennego 6. Poradnia psychologiczno-pedagogiczna 7. Aktywnie działające organizacje pozarządowe 8. Katolicka poradnia rodzinna „Na skale” 9. Wsparcie specjalistów m.in. pedagoga, psychologa, specjalisty ds. uzależnień, doradcy zawodowego, 10. Oferta Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji skierowana dla rodzin 11. Oferta Regionalnym Centrum Kultury skierowana dla rodzin 12. Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży oraz organizacji ferii, półkolonii 13. Warsztaty dla dzieci i rodzin-beneficjentów pomocy społecznej 14. Współpraca rodzin mających	1. Niewielka wiedza o istniejących formach wsparcia skierowanego dla rodzin – potrzeba jednego okienka. 2. Niewystarczająca liczba placówek wsparcia dziennego dla dzieci 3. Niewystarczająca liczba miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 4. Niewystarczająca liczba żłobków 5. Ograniczona oferta świetlic 6. Niewystarczająca liczba pedagogów i psychologów w szkołach 7. Brak stałej obecności w szkole pielęgniarki 8. Niski poziom współpracy rodziców-beneficjentów pomocy społecznej ze służbami służb społecznych w zapewnieniu opieki i wsparcia dzieciom 9. Niewystarczająca ilość miejsc uzyskania porad dla rodziców – z zachowaniem anonimowości bez etykiet korzystania z porad MOPS 10. Zbyt słaby system motywacji i wsparcia dla uzdolnionych uczniów z rodzin z niewydolnych. 11. Niewystarczająca liczb programowo profilaktycznych, wycieczek kierowanych do uczniów szkół
---	---

problem z wypełnianiem funkcji opiekuńczo-wychowawczych z asystentem rodziny 15. Realizacja projektów skierowanych do dzieci np. Dobry Start czy „Zdrowe dzieci w zdrowych gminach” 16. Kołobrzeskie becikowe 17. Kołobrzeska Karta Rodziny	
Szanse	Zagrożenia
1) Założenia krajowej polityki prorodzinnej 2) Podejmowania na poziomie kraju działań dotyczących deinstytucjonalizacji w zakresie dot. systemu wsparcia rodziny i pieczy zastępczej. 3) Programy osłonowe i projekty profilaktycznych, których adresatem jest rodzina. 4) Wypracowane modele pracy z rodzinami np. „Model lokalnej interdyscyplinarnej współpracy na rzecz rodziny wielodzietnej”	1. Ograniczanie środków finansowych z budżetu państwa na zadania realizowane przez miasto z powodu pogorszenia się stanu jego finansów 2. Kryzys finansowy związany z epidemią COVID-19. 3. Wzrost kosztów utrzymania rodzin 4. Kryzys rodzinny i tendencja do przerzucania odpowiedzialności za wychowanie i opiekę nad dziećmi, przez rodziców biologicznych na instytucję.

Tabela 18. Analiza SWOT – dla obszaru związanego z funkcjonowaniem osób starszych i z niepełnosprawnością

Mocne strony	Słabe strony
1. Rada Seniorów Miasta Kołobrzeg. 2. Rada ds. likwidacji barier architektonicznych. 3. Miejskie programy z zakresu rehabilitacji adresowane do seniorów 4. NGOsy działające w obszarze polityki senioralnej oraz na rzecz osób z niepełnosprawnością 5. Aktywność środowisk seniorów i osób z niepełnosprawnością 6. Instytucje i urzędy dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych 7. Funkcjonowanie Dziennego Domu Pomocy 8. Działalność Klubu Seniora, 9. Warsztaty Terapii Zajęciowej 10. Oferta Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Kołobrzegu 11. Usługi opiekuńcze świadczone przez MOPS 12. Mieszkanie wytnieniowe prowadzone przez Caritas 13. Mieszkanie chronione 14. Kołobrzaska Karta Seniora.	1. Polityka senioralna nie w pełni dopasowana do rosnących potrzeb osób w wieku senioralnym 2. W ograniczonym stopniu zapewniona dostępność dla osób z niepełnosprawnością do budynków użyteczności publicznej (nie do wszystkich budynków) 3. Brak dostosowania szkół średnich dla potrzeb osób z niepełnosprawnościami 4. W niewystarczającym stopniu zapewniony dostęp do opieki geriatrycznej. 5. Brak dopasowania stron internetowych instytucji miejskich do potrzeb osób z niepełnosprawnością 6. Ograniczony dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej 7. Długa kolejka osób niepełnosprawnych do dostosowanych do ich potrzeb mieszkań 8. Niewystarczająca liczba mieszkań wspieranych. 9. Brak ścieżek sensorycznych dla niewidomych 10. Brak możliwości korzystania z tanich usług transportowych przez osoby

	zależne (tak niepełnosprawne jak i starsze) 11. Brak oferty kulturalnej dopasowanej do potrzeb osób niepełnosprawnych w tym niewidomych.. Brak udziału osób z niepełnosprawnością w tworzeniu tej oferty. 12. Brak przewodnika po mieście dla osób niepełnosprawnych – od załatwienia spraw w urzędach po korzystanie z oferty kulturalnej - przestrzeń do działań grantowych – może dla młodych ludzi z wykorzystaniem nowych technologii.
Szanse	Zagrożenie
1. Krajowa Polityka Senioralna. 2. Prace nad strategią deinstytucjonalizacji w zakresie dotyczącej wsparcia osób niepełnosprawnych i starszych. 3. Możliwość skorzystania z środków unijnych w realizacji działań skierowanych do osób starszych i niepełnosprawnych. 4. Program Dostępność Plus	1. Niekorzystne procesy demograficzne. 2. Rozpad więzi rodzinnych powodujący zmniejszenie odpowiedzialności za zależnych członków rodzinnych. 3. Zwiększone zapotrzebowanie na rozwój usług opiekuńczych pomocy instytucjonalnej, 4. Zagrożenia wynikające z COVID-19

Tabela 19. Analiza SWOT – obszar dotyczący przemocy w rodzinie

Mocne strony	Słabe strony
1.Opracowanie i realizacja Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy dla Gminy Kołobrzeg 2.Punkt Konsultacyjny Przeciwdziałania Przemocy i Spraw Społecznych 3.Zespół Interdyscyplinarny 4.Pogłębiona diagnoza zjawiska przemocy 6.Współpraca służb 8. Gotowość współpracy międzyinstytucjonalnej 9. Poradnictwo specjalistyczne dla osób dotkniętych przemocą. 10.Edukacja społeczna w zakresie przeciwdziałaniu przemocy 11.Realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych.	1.Wzrost liczby ofiar przemocy w rodzinie 2.Newystarczająca wymiana informacji pomiędzy służbami 3.Eskalacja zjawiska przemocy, szczególnie przemocy rówieśniczej 4 Trudności w odizolowaniu sprawcy od ofiary.
Szanse	Zagrożenie
1.Krajowy Program Przeciwdziałaniu Przemocy na lata 2014-2020 2.Wzrastająca świadomość społeczna dotyczą specyfiki zjawiska przemocy. 3.Możliwość wykorzystania istniejących metod i technik do kształtowania zachowań bez przemoc –np. Trening Zastępowania Agresji Wychowanie bez przemocy	1. Trudności w interpretacji przepisów dotyczących przeciwdziałania przemocy i problemów z uzależnieniami 2. Zbyt niska świadomość społeczna w zakresie przemocy 3. Bierność świadków przemocy 4. Specyfika syndromu „miodowego miesiąca” 5 Zagrożenia wynikające z COVID-19

Tabela 20. Analiza SWOT- opisująca obszar związany z funkcjonowaniem osób dotkniętych bezdomnością

Mocne strony	Słabe strony
1. Opracowanie i realizacja Miejskiego Programu Przeciwdziałania Bezdomności na lata 2021-2023 dla miasta Kołobrzeg 2. Program spłaty zadłużenia z tytułu należności za korzystanie z lokali stanowiących mieszkaniowy zasób miasta 3. Współpraca zaangażowanej kadry MOPS i wolontariuszy i Straży Miejskiej. 4. Wieloletnia realizacja dodatkowych programów i projektów 5. Całodobowe schronisko i ogrzewalnia, 6. Dobrze funkcjonujące ośrodki terapeutyczne,	1. Niska świadomość mieszkańców miasta o „prawidłowym” wspieraniu osób bezdomnych: pomoc finansowa dla osób żebrzących 2. Niewystarczającą ilość działań skierowanych na profilaktykę bezdomności 3. Brak wymiany dobrych praktyk pomiędzy instytucjami funkcjonującymi na terenie miasta 4. Brak współpracy z przedstawicielami ochrony zdrowia 5. Bariery architektoniczne w budynkach przeznaczonych dla osób bezdomnych, 6. Bariery językowe: brak możliwości porozumiewania się z osobami

7. Działania mające umożliwić osobom bezdomnym nawiązanie kontaktu z rodziną, 8. Dożywianie osób bezdomnych w okresie jesienno-zimowym.	bezdomnymi z innych krajów
Szanse	Zagrożenia
1. Prace na poziomie kraju dotyczące tworzenia strategii deinstytucjonalizacji w zakresie dot. przeciwdziałania bezdomności. 2. Możliwość finansowania działań ze źródeł zewnętrznych, 3. Zwiększenie poziomu wiedzy dotyczącego specyfiki i profilaktyki bezdomności 4. Wypracowane modele wychodzenia z bezdomności np. w projekcie systemowym „Tworzenie i rozwijanie standardów usług pomocy i integracji społecznej” w zadaniu nr 4 w zakresie standaryzacji pracy z bezdomnymi w tym: opracowanie Modelu „Gminny Standard Wychodzenia z Bezdomności”. 5. Spadek liczby osób bezdomnych	1. Niestabilność prawa dotyczącego polityki społecznej, 2. Bierność osób bezdomnych, brak chęci do podjęcia pracy, aktywizacji zawodowej 3. Negatywny stereotyp osoby bezdomnej ze strony potencjalnych pracodawców, 4. Stereotypowe postrzeganie instytucji pomocowych 5. Kryzys finansowy związany z epidemią COVID -19 6. Napływ osób bezdomnych ze względu na położenie geograficzne miasta.

Część III – Programowa

3.1 Wizja i misja dla Miasta Kołobrzeg, zawarta w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Henry Kissinger, „Jeżeli nie wiesz, dokąd zmierzasz, każda droga zaprowadzi Cię donikąd.”

3.1.1. Wizja dla Miasta Kołobrzeg

W działaniach strategicznych wizja odgrywa bardzo istotną rolę. Jest ona określeniem oczekiwanej przyszłości. Powinna być jasna, niepowtarzalna, stać się motywatorem działań podejmowanych po to, by oczekiwany stan stał się faktem. Należy pamiętać, by była również realistyczna. Wizja w strategii rozwiązywania problemów społecznych odpowiada na pytanie co chcemy osiągnąć, jest punktem wyjścia do określenia misji.

Kołobrzeg, jest miejscem przyjaznym, dynamicznie rozwijającym się, podejmującym działania zmierzające do osiągnięcia dobrostanu mieszkańców, ich wysokiej aktywności społecznej oraz poczucia bezpieczeństwa. Miejscem, w którym istnieje równy dostęp mieszkańców do wysokiej jakości usług społecznych, rozwijającym się rynkiem pracy, przy poszanowaniu uzdrowiskowego charakteru miasta oraz dbałością o stan środowiska naturalnego.

3.1.2. Misja dla Miasta Kołobrzeg

Misja gminy w obszarze zintegrowanej polityki społecznej precyzyjnie wyraża dalekosiężne zamierzenia i aspiracje gminy. Stanowi szczególne powołanie instytucji, pełniąc rolę motywującą i informacyjną oraz odróżniającą ją od innych. W misji zawiera się sens działań strategicznych.

Kołobrzeg to miasto regeneracji, oparte o harmonijny i dynamiczny rozwój. Dzięki położeniu i bogactwom naturalnym umożliwiające prowadzenie aktywnego i zdrowego stylu życia mieszkańców. Miasto, w którym skutecznie rozwiązuje się problemy mieszkańców,

zapewnienia się im możliwości zrównoważonego rozwój oraz poczucie bezpieczeństwa poprzez efektywny system wsparcia, równy dostęp do usług społecznych dopasowanych do potrzeb oraz do zatrudnienia. Działania realizowane są we współpracy lokalnych partnerów, przy wykorzystaniu położenia miasta oraz jego wewnętrznego instytucjonalnego i społecznego potencjału.

3.2. Ogólne założenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

1. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi integralną część Strategii Rozwoju Miasta Kołobrzeg.
2. W realizacji przyjętych celów Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych koncentruje się na człowieku i kieruje się następującymi zasadami: sprawiedliwości społecznej, subsydiarności, solidaryzmu, tolerancji i partycypacji.
3. Realizacja przyjętej w Strategii Rozwiązywania Problemy Społeczne misja umożliwi poprawę jakości życia mieszkańców
4. Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wymaga wniesienia istotnego wkładu przez wszystkich aktorów działań społecznych działań, również mieszkańców.
5. Realizacja celów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest przedmiotem monitoringu i ewaluacji.

3.3. Określenie priorytetów, celów, działań i wskaźników Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla miasta Kołobrzeg oraz przedstawienie prognozowanej zmiany.

W oparciu o dokonana diagnozę oraz analizę SWOT, w celu realizacji wizji i misji zawartych w strategii został ustalony cel strategiczny działań oraz opracowane następujące priorytety:

1. Priorytet pierwszy: Poprawa dostępu mieszkańców Kołobrzegu do zintegrowanego systemu usług społecznych dopasowanych do ich potrzeb.
2. Priorytet drugi: Wspieranie rodziny ze szczególnym uwzględnieniem pozycji dziecka.
3. Priorytet trzeci: Spożytkowanie zasobów seniorów oraz osób z niepełnosprawnością na rzecz dobra wspólnego oraz zapewnienie im wsparcia w niezbędnym wymiarze.

4. Priorytet czwarty: Zapewnienie wsparcia i bezpieczeństwa osobom doświadczającym przemocy.
5. Priorytet piąty: Wsparcie i aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu bezdomności oraz uzależnień.

Dla każdego z priorytetów zostały opracowane cele operacyjne, działania, wskaźniki oraz źródła finansowania. Zostanie również opracowania prognoza zmian, jakie zajdą dzięki realizacji strategii. Zapisy strategii są odbiciem zapisów znajdujących się w programach realizowanych przez miasto w sferze społecznej i uzupełnione o te zapisy, które nie zostały zaplanowane, a potrzeba działań wynika z przeprowadzonej diagnozy.

3.3.1. Priorytet pierwszy: Poprawa dostępu mieszkańców Kołobrzegu do zintegrowanego systemu usług społecznych dopasowanych do ich potrzeb.

Celem działań podejmowanych w ramach tego priorytetu będzie stworzenie w Kołobrzegu systemu usług odpowiadających na potrzeby mieszkańców. Celem operacyjnym jest stworzenie lokalnego, zintegrowanego, skutecznego i efektywnego systemu usług społecznych skierowanych do wszystkich mieszkańców.

Cel strategiczny

Stworzenie spójnego, efektywnego systemu usług społecznych dopasowanego do potrzeb mieszkańców

Cel operacyjny	Działanie	Wskaźniki	Realizatorzy	Czas realizacji
Cel I Stworzenie zintegrowanego systemu usług społecznych dostępnych dla wszystkich mieszkańców	Zdiagnozowanie potrzeb mieszkańców w zakresie usług społecznych	Liczba osób/instytucji biorących udział w diagnozie	UM, NGO lub firma zewn.	2021-2022
	Stworzenie zintegrowanego systemu usług	Liczba usług zintegrowana w jeden system	UM, MOPS, NGO	2025-2026

	społecznych	Liczba mieszkańców deklarujących poczucie większej dostępności usług społecznych	Zewnętrzna firma ewaluacyjna	2026
Cel II Zwiększenie dostępu mieszkańców do usług społecznych	Stworzenie skutecznego systemu udostępniania informacji o dostępnych ulgach	Liczba kanałów informacyjnych, którymi będą informowani mieszkańcy	UM, NGO	2021-2026
	Zwiększenie zakresu usług dostępnych dla mieszkańców dzięki systemowi ulg	Liczba usług objętych systemem ulg	Rada Miasta	2022-2026
Cel III Zwiększenie kompetencji kadr	Organizacja szkoleń uwzględniających	Liczba szkoleń	UM, MOPS,	

tworzących zintegrowany system usług społecznych	specyfikę funkcjonowania zintegrowanego systemu usług	Liczba podmiotów biorących udział w szkoleniach	NGO, Policja, RCK, MOSiR, przedstawiciele ochrony zdrowia, placówki oświatowo-kulturalne, Rady Osiedli, lokalni przedsiębiorcy	2021-2026
		Liczba osób biorących w nich udział		
	Stworzenie sprawnego i skutecznego przepływu informacji pomiędzy wszystkimi interesariuszami	Liczba wspólnych spotkań	UM, MOPS, NGO, Policja, RCK, MOSiR, przedstawiciele ochrony zdrowia, placówki oświatowo-kulturalne, rady osiedli, lokalni przedsiębiorcy	2021-2026
	Wymiana dobrych praktyk z zakresu budowania lokalnych systemów usług społecznych	Liczba udostępnionych dobrych praktyk	UM, MOPS, NGO, Policja, RCK, MOSiR, przedstawiciele ochrony zdrowia, placówki oświatowo-kulturalne, Rady Osiedli, lokalni przedsiębiorcy	2021-2026
		Liczba osób biorących udział w spotkaniach		
		Liczba wspólnych		

		spotkań		
--	--	---------	--	--

Prognoza zmian

1. Funkcjonowanie w mieście Kołobrzeg zintegrowanego systemu usług, dostosowanego do potrzeb i dostępnego dla wszystkich mieszkańców.
2. Wzrasta skuteczność działań podejmowanych w obszarze polityki społecznej.
3. Mieszkańcy mają zapewniony dostęp do usług społecznych.

3.3.2 Priorytet drugi: Wspieranie rodziny ze szczególnym uwzględnieniem pozycji dziecka

Priorytet będzie realizowany poprzez działania zaplanowane w Miejskim Programie Wsparcia Rodziny na lata 2021-2023 oraz poprzez kontynuację działań w następnym programie.

Cel strategiczny:

Rozwijanie zintegrowanego, skutecznego systemu wsparcia rodziny, stwarzającego optymalne warunki do wychowania dzieci w środowisku rodzin biologicznych, ze szczególnym uwzględnieniem zapewnieniem znaczącej pozycji dziecka.

Cele operacyjne	Działania	Wskaźniki	Realizatorzy	Czas realizacji
Cel I Wspieranie rodzin w wypełnianiu	Działania podnoszące kompetencje opiekuńczo-wychowawcze rodziców.	Liczba rodzin, które skorzystały z oferty Regionalnej Akademii Rodziny	MOPS PCPR Rodzice	2021-2024
		Liczba rodziców, którzy skorzystali z porad specjalistów	MOPS, NGO placówki oświatowe, Poradnia	2021-2026

funkcji opiekuńczo- wychowawczych			psychologiczn o- pedagogiczna	
	Rozwijanie bazy placówek wsparcia dziennego oraz miejsc opieki nad dziećmi do lat 3	Liczba miejsc w placówkach wsparcia dziennego	UM NGO MOPS	2021-2026
		Liczba miejsc opieki nad dziećmi do lat 3	UM NGO MOPS	2021-2026
	Zapewnianie rodzinom dostępu do aktualnej oferty miasta	Liczba informacji prasowych o aktualnej ofercie skierowanej do rodzin	MOPS, UM, lokalne media	2021-2026
		Liczba informacji prasowych o aktualnej ofercie skierowanej do rodzin	MOPS NGO	2021– 2026
	Ocena skuteczności funkcjonującego systemu wsparcia dla rodzin	Liczba przeprowadzonych diagnoz	MOPS NGO	W latach 2023 oraz 2025

Cel II Zapewnienie rodzinom zaspokojenia podstawowych potrzeb oraz rozwoju	Realizacja programów i projektów finansowanych z ze środków zewnętrznych na rzecz rodzin i dzieci	Liczba zrealizowanych programów projektów	MOPS placówki oświatowe, NGO	2021-2026
		Liczb uczestników programów/projektów	MOPS placówki oświatowe, NGO	2021-2026
	Zapewnienie zdolnym dzieciom i młodzieży z rodzin o trudnej sytuacji materialnej możliwości realizacji pasji i zainteresowań	Liczba przyznanych stypendiów szkolnych i zasiłków szkolnych	UM, placówki oświatowe MOPS	2021-2026
	Pomoc materialna oraz rzeczowa rodzin z dziećmi	Liczba rodzin, które otrzymały pomoc	MOPS Placówki oświatowe,	2021-2026
		Liczba dzieci, które skorzystały z dożywiania w szkole	MOPS placówki oświatowe	2021-2026

Cel III Zwiększenie skuteczności udzielanego rodzinom wsparcia	Liczba szkoleń, warsztatów, studiów podyplomowych	Liczba studiów podyplomowych, szkoleń, warsztatów, konferencji w których uczestniczyli pracownicy MOPS	MOPS, NGO UM, PUP	2021-2026
	konferencji, adresowanych Do pracowników MOPS	Liczba pracowników MOPS uczestniczących w różnych formach kształcenia.	MOPS UM	2021-2026
	Zapewnienie wsparcia pracownikom MOPS w postaci superwizji	Liczba spotkań superwizyjnych	MOPS UM	2021-2026
		Liczba uczestników spotkań superwizyjnych	MOPS UM	2021-2026
	Zintensyfikowanie stosowania aktywnych form pracy socjalnej	Liczba rodzin objętych pracą socjalną	MOPS Rodziny adresaci działań	2021-2026
		Liczba rodzin objętych kontraktem socjalnym	MOPS Rodziny adresaci działań	2021-2026

Prognozowane zmiany: -

1. W mieście Kołobrzeg dzieci mają stworzone bezpiecznych, przyjaznych warunków rozwoju
2. Zmniejszająca się liczba dzieci umieszczanych w systemie pieczy zastępczej,
3. Zwiększające się kompetencje opiekuńczo-wychowawczych rodziców.
4. Podniesiona skuteczność działań służb pracujących z rodzinami.

3.3.3 Priorytet trzeci: Włączenie zasobów seniorów oraz osób z niepełnosprawnością do działań na rzecz dobra wspólnego oraz zapewnienie im wsparcia w niezbędnym wymiarze,

Priorytet ten ma szczególne znaczenie ze względu na niekorzystne tendencje demograficzne jak również znaczący udział osób starszych we współczesnej społeczności mieszkańców Kołobrzegu.

Cel strategiczny:

Rozwijanie systemu wsparcia umożliwiającego aktywizację seniorów i osób z niepełnosprawnością oraz zapewniającego im niezbędne wsparcie.

Cel operacyjny	Działanie	Wskaźniki	Realizatorzy	Czas realizacji
Cel I Rozwijanie usług społecznych adresowanych do seniorów oraz osób z niepełnosprawnością i ich opiekunów.	Promocja i rozwój środowiskowych form opieki adresowanych do seniorów oraz osób z niepełnosprawnością , umożliwiających ich pobyt w środowisku	Liczba osób objętych środowiskowymi formami wsparcia	UM, MOPS, NGO, Firmy świadczące usługi	2021-2026
		Ilość form wsparcia środowiskowego funkcjonujących w gminie		
	Zapewnienie wsparcia opiekunom osób zależnych	Liczba opiekunów osób zależnych objętych wsparciem	UM, MOPS, NGO, Firmy świadczące usługi	2021-2026

	Zapewnienie integracji seniorów oraz osób niepełnosprawnością ze środowiskiem, poprzez likwidację barier architektonicznych	Liczba zlikwidowanych barier	UM, MOPS, PCPR, NGO	2021-2026
	Zwiększenie dostępności seniorów i osób z niepełnosprawnością do usług poprawiających stan zdrowia w tym rehabilitacji	Liczba programów	UM, MOPS, NGO, placówki ochrony zdrowia	2021-2026
		Liczba osób biorących udział w programach		
Cel II Zwiększenie udziału seniorów oraz osób z niepełnosprawności w życiu zawodowym i społecznym.	Umożliwienie seniorom oraz osobom z niepełnosprawnością odnalezienie się na rynku pracy	Liczba seniorów oraz osób z niepełnosprawnością, którzy podjęli zatrudnienie	UM, MOPS, PCPR, PUP, NGO	2021-2026
	Korzystanie z zasobów seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami	Liczba inicjatyw umożliwiających wykorzystanie potencjału seniorów oraz osób z niepełnosprawnością	NGO	
	Organizacja szkoleń,	Liczb szkoleń	NGO	2021-

	warsztatów umożliwiających pobudzenie potencjału	Liczba uczestników szkoleń		2026
	Zapewnienie porad specjalistów: coachów mediatorów, psychologów, prawników, pracowników socjalnych.	Liczba udzielonych porad	MOPS, NGO,	2021- 2026
		Liczba odbiorców porad		
Cel III Zwiększenie skuteczności podejmowanych działań poprzez wsparcie kadr.	Organizacja szkoleń uwzględniających specyfikę pracy na rzecz seniorów oraz osób z niepełnosprawnością	Liczba szkoleń	UM, MOPS, NGO, PUP (fundusz szkoleniow y dla kadr)	2021- 2026
		Liczba osób biorących w nich udział		
	Stworzenie sprawnego i skutecznego przepływu	Liczba wspólnych spotkań	MOPS, PUP, NGO, Placówki	2021- 2026

	informacji pomiędzy specjalistami pracującymi z seniorami oraz osobami z niepełnosprawnością		ochrony zdrowia, RCH, policja	
	Wymiana dobrych praktyk z zakresu pracy z seniorami oraz osobami z niepełnosprawnością	Liczba udostępnionych dobrych praktyk	MOPS, NGO, Ochrona Zdrowia, Policja	2021-2026
	Zapewnienie kadry pracującej z seniorami oraz osobami z niepełnosprawnością superwizji	Liczba odbytych spotkań superwizyjnych	MOPS, UM	2021-2026

Prognozowane zmiany:

- 1. Seniorzy oraz osoby z niepełnosprawnością biorą aktywny udział w życiu społeczności.**
- 2. Zwiększa się aktywność seniorów oraz osób z niepełnosprawnością na rynku pracy.**
- 3. Poprawa się kondycji zdrowotnej seniorów oraz osób z niepełnosprawnością.**

3.3.4 Priorytet czwarty: Zapewnienie wsparcia i bezpieczeństwa osobom doświadczającym przemocy oraz uzależnionym i ich rodzinom.

Priorytet będzie realizowany poprzez działania zaplanowane w Miejskim Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2023 oraz późniejszą kontynuację programu, jak również w oparciu o Miejski Program

Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałaniu Narkomani w Kołobrzegu uchwalane w latach 2021-2026

Cel strategiczny:

Zbudowanie jednolitego, efektywnego i profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia dla osób zagrożonych lub uwikłanych w zjawiskom przemocy, dzięki któremu ograniczona zostanie skala i skutki przemocy oraz uzależnień.

Cele operacyjne	Działania	Wskaźniki	Realizatorzy	Czas realizacji
Cel I Zwiększanie świadomości mieszkańców dot. zjawiska przemocy w rodzinie oraz uzależnień	Stworzenie strony internetowej zawierającej informacje o zjawisku przemocy i uzależnieniach i formach wsparcia oferowanych przez miasto	Liczba informacji i aktualizacji zamieszczonych na stronie	UM MOPS MKdsRPA ZI Policja	2022-2026
	Przeprowadzanie badań diagnostycznych dot. przemocy w rodzinie i uzależnieniach	Liczba opracowanych diagnoz	ZI, MOPS, UM MKdsRPA	2021-2026
	Organizowanie pogadanek, warsztatów, spektakli związanych	Liczba spektakli, pogadanek, warsztatów	MOPS, placówki oświatowe, RCK, policja,	2021-2026

	zjawiskiem przemocy w rodzinie oraz uzależnieniom		MKdsRPA	
	Udzielanie porad i konsultacji dot. przemocy w rodzinie oraz uzależnieniom	Liczba porad i konsultacji	NGO. MKdsRPA	2021-2026
Cel II Zwiększenie dostępności do podmiotów udzielających wsparcia osobom dotkniętym przemocą oraz osobom uzależnionym	Procedura Niebieskiej Karty realizowana przez wszystkie zobowiązane pomioty.	Liczba rodzin objętych procedura Niebieskiej karty	MOPS, Placówki oświatowe, policja, ochrona zdrowia	2021-2026
	Działalność Punktu Konsultacyjnego	Liczba udzielonych porad	NGO MKdsRPA ,	2021-2026
	Uruchomienie Weekendowego Telefonu Zaufania	Liczba odbytych rozmów	NGO, MOPS. MKdsRPA	2021-2026
Cel III Udzielanie wsparcia	Monitorowanie sytuacji rodzin w których wystąpiła przemoc oraz uzależnień	Liczba rodzin objętych monitoringiem	MOPS, MKdsRPA ZI	2021-2026

osobom i rodzinom dotkniętych przemocą oraz uzależnieniami	Realizacja programów terapeutycznych i pomocy psychologicznej dla osób doznających przemoc oraz osób uzależnionych	Liczba osób korzystających z programów terapeutycznych	NGO, MOPS MKdsRPA .	2021-2026
	Umożliwienie osobom dotkniętym przemocą oraz uzależnionym udziału w grupach wsparcia.	Liczba grup wsparcia	NGO, MKdsRPA	2021-2026
	Zapewnienie dzieciom bezpieczeństwa w sytuacjach zagrożenia życia i zdrowia w związku z przemocą.	Liczba dzieci, które zostały odebrane w trybie art. 12a MKdsRPA	MOPS, Policja, ochrona zdrowia	2021-2026
Cel IV Zwiększenie kompetencji służb	Organizowanie szkoleń dot. zjawiska przemocy i uzależnieniom dla osób realizujących zadania związane z jej	Liczba osób biorących udział w szkoleniu	ZI, MOPS, UM, NGO MKdsRPA	2021 - 2026

działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz uzależnieniom	przeciwdziałaniem			
	Zapewnienie superwizji dla specjalistów pracujących w obszarze przeciwdziałaniu przemocy oraz uzależnieniom	Liczba osób biorących udział w superwizji	ZI, MOPS, UM, NGO MKdsRPA	2021-2026
	Spotkania mające na celu wymianę dobrych praktyk z obszaru przeciwdziałaniu przemocy oraz uzależnieniom	Liczba spotkań Liczba udostępnionych dobrych praktyk	ZI, MOPS, Policja, Placówki oświatowe, przedstawiciele ochrony zdrowia, NGO MKdsRPA	2021-2026

Prognoza zmian:

1. Wzrost poziomu świadomości dot. zjawiska przemocy i uzależnień oraz istniejących form wsparcia wśród mieszkańców Gminy Miasto Kołobrzeg.
2. Ofiary dotknięte przemocą mają poczucie bezpieczeństwa.
3. Służby działające na rzecz osób i rodzin dotkniętych przemocą oraz osób uzależnionych świadczą skuteczne, profesjonalne wsparcie.

3.3.5 Priorytet piąty: Przeciwdziałanie bezdomności i uzależnieniom oraz wsparcia i aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu bezdomności oraz uzależnienia.

Priorytet będzie realizowany poprzez działania zaplanowane w Miejskich Programach Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałaniu narkomani w Kołobrzegu opracowywanych i wdrażanych w latach 2021-2026 oraz poprzez zapisy Miejskiego Programu Przeciwdziałaniu Bezdomności na lata 2021-2023 i ich kontynuację.

Cel strategiczny:

Poprawa sytuacji życiowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez ich aktywizację oraz ograniczenie skali uzależnienia i bezdomności w mieście Kołobrzeg.

Cel operacyjny	Działanie	Wskaźniki	Realizatorzy	Czas realizacji
Cel I Profilaktyka niekorzystnych zjawisk sprzyjających bezdromności oraz uzależnieniom.	Monitoring zadłużeń osób korzystających z lokali komunalnych	Liczba osób podlegająca monitoringowi	UM, MOPS	2012-2026
	Działalności informacyjna edukacyjna z zakresu zagrożeń bezdomnością oraz uzależnieniami skierowana do mieszkańców	Liczba działań informacyjno – edukacyjnych	UM, MOPS, NGO	2021-2026

	Bezpłatne poradnictwo prawne i socjalne dla osób zagrożonych bezdomnością	Liczba osób, którym udzielono bezpłatnej porady prawnej i socjalnej	MOPS, NGO	2021-2026
	Prowadzenie profilaktycznej działalności wychowawczej, edukacyjnej dla dzieci	Liczba nowoczesnych programów edukacyjnych wprowadzonych do placówek oświatowych	Miejska Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe	2021-2016
	i młodzieży, sprzyjających kształceniu prawidłowych postaw.	Liczba programów profilaktycznych i działań twórczych adresowanych dla dzieci i młodzieży.	Miejska Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe, NGO, Miejska Biblioteka Publiczna	2021-2026
	Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych, w tym kampanii edukacyjnych dot. szkód wynikających spożywania alkoholu przez konsumentów oraz ich rodzin	Liczba przeprowadzonych spotkań, kampanii Liczba odbiorców działań informacyjno-edukacyjnych	Miejska Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych UM, NGO	2021-2026

	Prowadzenie szkoleń mających ograniczyć dostępność napojów alkoholowych dla dzieci i młodzieży	Liczba szkoleń	Miejska Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Firmy szkolące	2021-2026
Cel II Wsparcie w zaspakajaniu podstawowych potrzeb osób bezdomnych, uzależnionych	Pomoc rzeczowa - Bony na jedzenie lub odzież	Liczba osób, które skorzystały z takiego wsparcia	MOPS, UM, NGO	2021-2026
	Stworzenie całorocznego punktu sanitarnego dla osób bezdomnych	Liczba osób korzystających z punktu	UM, MOPS, NGO	2022-2026
	Zapewnienie schronienia w schronisku lub ogrzewalni	Liczba osób korzystających z schronienia	MOPS, NGO	2022-2026
	Realizowanie projektów socjalnych na rzecz rodzin osób uzależnionych i bezdomnych	Liczba zrealizowanych projektów	Miejska Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych MOPS NGO	2021-2026

	Udzielanie pomocy osobom uzależnionym i bezdomnym pomocy w oparciu o kontrakt socjalny	Liczba kontraktów zawartych z osobami uzależnionymi i bezdomnymi	MOPS	2021-2026
Cel III Wspieranie procesu usamodzielnienia osób bezdomnych	Prowadzenie mieszkań treningowych/wspieranych	Liczba osób korzystających z tych mieszkań	UM, MOPS, NGO	2021-2026
	Pomoc w nawiązaniu zerwanych więzi rodzinnych	Liczba osób, bezdomnych które powróciły do domu	MOPS, NGO	2021-2026
	Umożliwienie powrotu osób bezdomnych na rynek pracy przez wspierane formy zatrudnianie np. prace społecznie użyteczne	Liczba osób, które podjęły zatrudnienie	UM, MOPS, PUP	2021-2026

Prognoza zmian:

1. Zmniejsza się liczba osób bezdomnych i uzależnionych w ogólnej liczbie mieszkańców.
2. Wykorzystany potencjał osób uzależnionych i bezdomnych w działaniach na rzecz społeczności.
3. Skuteczne programy profilaktyki niekorzystnych zjawisk skierowanego do dzieci i młodzieży.

3.4 Ewaluacja i monitoring celów i działań strategicznych

W działaniach strategicznych bardzo istotnym elementem jest monitoring i ewaluacja. Warto zauważyć, że monitoring różni się od ewaluacji. Ma on węższy zakres, jest prowadzony w oparciu o siły wewnętrzne (pracowników instytucji miejskich). Monitoring jest prowadzony w sposób ciągły, przez cały czas trwania działań, opiera się głównie na danych ilościowych (raportach, sprawozdaniach itp.) Ewaluacja natomiast obejmuje zdecydowanie szerszy zakres. Dzięki niej możemy określić, jakie są przeszkody występujące w realizacji działań strategicznych, jak również jakie istnieją możliwości ich rozwiązania. Z reguły ewaluacja jest prowadzona przez zewnętrznych ekspertów.

Monitoring Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w latach 2021-2026 będzie prowadzony na bieżąco, poprzez analizę stopnia realizacji programów społecznych. Monitoring ten powinien być realizowany w postaci rocznego sprawozdania z działalności programów oraz sprawozdawczości ze stopnia realizacji innych niż programowe, a zwarte w strategii wskaźniki. Instytucją odpowiedzialną za monitoring strategii będzie Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołobrzegu.

Ze względu na brak możliwości przewidzenia na etapie tworzenia strategii, z jakimi ograniczeniami będzie mierzyć się miasto w najbliższych latach, zasadnym wydaje się by pierwsza ewaluacja, była przeprowadzona już na początku 2022 roku. Pozwoli ona zweryfikować dokonaną diagnozę problemów społecznych jak również wykaże na ile zaplanowane cele i działania odpowiadają rzeczywistości oraz umożliwi ich aktualizację. Natomiast w 2026 roku zaplanowana zostanie ewaluacja typu eks-post, pozwoli ona nie tylko ocenić stopień osiągnięcia założonych celów, ale również efektywność interwencji, jej trafność, użyteczność i trwałość. Wyniki jej będą źródłem informacji użytecznych przy planowaniu następnych działań w ramach strategii rozwiązywania problemów społecznych.

3.5 Ramy finansowe strategii oraz źródła finansowania wydatków niezbędnych do osiągnięcia celów strategicznych.

Środki finansowe na działania zaplanowane w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Kołobrzeg na lata 2021-2026 będą pochodzić w szczególności z:

1. Budżetu miasta

2. Budżetu państwa w ramach dotacji na dofinansowanie zadań własnych
3. Budżetu państwa na finansowanie realizacji zadań zleconych
4. Funduszy europejskie
5. Innych dostępnych źródeł.

Cele i działania określone w Strategii będą wyznaczały kierunki finansowania polityki społecznej miasta i zostaną uwzględnione przy konstruowaniu budżetu miasta w kolejnych latach. Zapisy dokumentu staną się podstawą do poszukiwania zewnętrznych źródeł finansowania określonych przedsięwzięć.

Pomimo, a może szczególnie w związku z trudnymi do przewidzenia skutkami dla sfery społecznej, wirusa COVID -19, można założyć, że kierunki kształtowania polityki społecznej na najbliższe lata będą nadal uwzględniać sprawy i problemy społeczne, co najmniej na dotychczasowym poziomie. Pozwala to mieć gwarancje częściowego ich finansowania z budżetu państwa. W zaplanowanych działaniach, znaczący udział będą miały również fundusze unijne. Należy jednak stwierdzić, że największy udział w realizacji działań strategicznych będzie miał budżet gminy. Budżet ten będzie oszacowany i planowany w okresach rocznych, w oparciu o realizowane w sferze społecznej programy.

Zaplanowanie niższych wartości na realizację zadań jest uwarunkowane trudną do przewidzenia sytuacją miasta w następnych latach. Szczegółowa wartość wydatków niezbędnych do osiągnięcia celów strategicznych podlegać będzie zatwierdzeniu przez Radę Miasta w Kołobrzegu, w trybie przewidzianym dla uchwalenia budżetu gminy.

3.6 Opis sposobu wdrażania strategii oraz działań niezbędnych do osiągnięcia celów strategicznych

Działania mające na celu wdrożenie strategii a przede wszystkim realizację celów strategicznych będą realizowane w oparciu o programy społeczne funkcjonujące na terenie miasta. Najważniejsze z nich to:

- Miejski Program Wspierania Rodziny na lata 2021-2023 i następny.
- Miejski Program Przeciwdziałaniu Bezdomności na lata 2021-2023 i następny.
- Miejski Program Przeciwdziałaniu Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Kołobrzegu na lata 2021-2023 i następny.

- Roczny Program współpracy Gminy Miasto Kołobrzeg z organizacjami pozarządowymi na rok 2021 i dalsze
- Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów o Alkoholowych oraz Przeciwdziałaniu narkomani w Kołobrzegu uchwalane w latach 2021-2026
- Inne opracowane w oparciu o założenia strategii w latach 2021-2026.

Działania będą realizowane poprzez:

- wykonywanie zadań poszczególnych podmiotów zaangażowanych w realizację strategii,
- współpracę partnerką pomiędzy podmiotami, wprowadzającą do realizowanych działań efektu synergicznego.
- zlecanie zadań publicznych w trybie określonym przepisami prawa

W zlecaniu zadań preferowane są procedury oparte na przepisach ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Procedura ta powinna promować lokalne NGO, ale z zachowaniem zasady konkurencyjności i dbałością o najwyższą jakość rezultatów. Ważnym czynnikiem będzie również efektywność (relacja kosztów do efektów) realizowanych zadań.

Programy i projekty społeczne realizowane na terenie Miasta Kołobrzeg w latach 2021-2026, muszą wykazać zbieżność z celami strategii, a osiągnane przez nich efekty powinny wpływać na realizację wskaźników zaplanowanych w strategii.

Za priorytetowe w realizacji celów strategicznych uznawane będą programy i projekty wdrażane przy zastosowaniu następujących metod:

1. metod aktywizujących – polegających na włączaniu różnych osób i grup do realizacji wspólnych działań. Należy również pamiętać o zdiagnozowaniu potrzeb tych grup przed podjęciem działań.
2. metod obejmujących działania integrujące – wzmacniające istniejące i budujących nowe więzi społeczne w środowisku lokalnym,
3. metod obejmujących działania niwelujące – rozwiązujące problemy społeczne oraz ograniczające skutki tych, których rozwiązać się nie da.
4. metod obejmujących działania profilaktyczne – zapobiegające powstawaniu niekorzystnych zjawisk społecznych.

Działania są zaplanowane w odniesieniu do poszczególnych celów w taki sposób, aby ich realizacja w ustalonym okresie w konkretnych ramach czasowych, umożliwiała osiągnięcie celów operacyjnych. Realizacja celów operacyjnych pozwoli na osiągnięcie celu strategicznego. Zrealizowanie zaplanowanych celów strategicznych zbliży miasto poprzez realizację założonej misji do osiągnięcia zaplanowanej wizji.

3.7 Zasady aktualizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2026 Miasta Kołobrzeg.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych powinna być dokumentem pozwalającym na efektywne i skuteczne działania w sferze społecznej. Aby spełniała swoje zadania musi być dopasowana do aktualnie występujących wyzwań. Okres sześciu lat działań strategicznych z jednej strony jest podyktowany zasadami wprowadzania zmiany społecznej opartej na ewolucji nie rewolucji, z drugiej jednak (szczególnie w dzisiejszej rzeczywistości) może oznaczać nieuwzględnienie w działaniach nowych, często zaskakujących (patrz COVID 19) czynników, mających istotny wpływ na kształtowanie się rzeczywistości społecznej. Dlatego należy uwzględnić możliwość wprowadzenia zmian do dokumentu. Naczelna przyczyna skutkująca koniecznością wprowadzenia zmian są zmiany w prawie, poza tym strategia może być aktualizowana w następujących obszarach:

1. diagnostycznym – o ile okaże się, że pojawiły się nowe, nieistniejące problemy społeczne, lub w trakcie planowania działań strategicznych pominięto istotne istniejące czynniki, mające wpływ na realizację celów i działań, lub zaistniała potrzeba zweryfikowania już zaplanowanych działań.
2. planistyczną - w trakcie planowania działań strategicznych pominięto istotne istniejące czynniki, mające wpływ na realizację celów i działań, lub zaistniała potrzeba zweryfikowania już zaplanowanych działań.
3. wdrożeniowym – jeśli w trakcie działań zmieniłyby się podmioty odpowiedzialne za wykonywane działania lub zaplanowane działania nie byłyby adekwatne do potrzeb mieszkańców.
4. ewaluacyjnym – jeśli w trakcie wdrażania Strategii zajdą istotne okoliczności mające wpływ na ocenę skuteczności zaplanowanych działań.

Inicjatorem aktualizacji strategii mogą być:

1. władze miasta
2. podmioty uczestniczące w realizacji zadań, w tym ośrodek pomocy społecznej jako koordynator działań strategicznych.
3. Inny podmiot w uzasadnionych przypadkach.

Aktualizacja Strategii odbywa się w trybie przewidzianym do jej uchwalenia i wymaga uchwały Rady Miasta.

3.8 Promocja działań związanych z wdrażaniem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2026 Miasta Kołobrzeg.

Promocja działań Strategicznych odbywać się będzie poprzez:

- konsultacje społeczne
- prezentację dobrych praktyk
- informację o podejmowanych działaniach zamieszczanych w lokalnych mediach.

Należy pamiętać, że skuteczna promocja działań strategicznych jest wtedy, gdy informacja o działaniach i efektach pochodzi bezpośrednio od adresatów tych działań. Oznacza to, że najlepszą promocją strategii będzie zadowolony mieszkaniec miasta Kołobrzeg.

Spis tabel i wykresów:

Tabela 1. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w latach 2016-2019 na 10 tys. ludności w WZP, powiecie kołobrzeskim oraz Kołobrzegu	19
Tabela 2. Klienci środowiskowej pomocy społecznej w latach 2016-2019 w Kołobrzegu	20
Tabela 3. Typ rodzin korzystających z pomocy społecznej w mieście Kołobrzeg w latach 2018-2019	20
Tabela 4. Powody przyznawania świadczeń pomocy społecznej w latach 2017-2019 przez MOPS w Kołobrzegu	22
Tabela 5. Rodziny korzystające w latach 2016-2019 ze wsparcia asystenta rodziny w MOPS Kołobrzeg	26
Tabela 6. Usługi opiekuńcze świadczone w latach 2016-2019 przez MOPS w Kołobrzegu	32
Tabela 7. Osoby dotknięte przemocą na terenie Gminy Miasto Kołobrzeg w latach 2017-2019	42
Tabela 8. Liczba osób dotkniętych przemocą, które skorzystały w latach 2017-2019 z różnych form poradnictwa w mieście Kołobrzeg	42
Tabela 9. Liczba osób dotkniętych przemocą, które skorzystały z oferty punktu konsultacyjnego w latach 2016-2019	43
Tabela 10. Osoby dotknięte przemocą oraz stosujące przemoc objęte procedurą Niebieskiej Karty w 2019 r.	43
Tabela 11. Działanie gminnych programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie na terenie miasta Kołobrzeg	44
Tabela 12. Prace Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałaniu Przemocy w Rodzinie w latach 2018-2019.....	45
Tabela 13. Liczba rodzin otrzymujących świadczenia pomocy społecznej, w których występuje alkoholizm lub narkomania	48
Tabela 14. Dane Miejskiej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kołobrzegu	49
Tabela 15. Liczba osób uzależnionych i współuzależnionych korzystających z terapii oraz porad na terenie Miasta Kołobrzeg.....	50
Tabela 16. Analiza SWOT– Uwarunkowania ogólne funkcjonowania mieszkańców Kołobrzegu	55
Tabela 17. Analiza SWOT – obszar związany z funkcjonowaniem Rodzin z dziećmi	57
Tabela 18. Analiza SWOT – dla obszaru związanego z funkcjonowaniem osób starszych	59
Tabela 19. Analiza SWOT – obszar dotyczący przemocy w rodzinie	62
Tabela 20. Analiza SWOT- opisująca obszar związany z funkcjonowaniem osób dotkniętych bezdomnością	63

Wykres 1. Małżeństwa i rozwody w latach 2002-2019 w Kołobrzegu, województwie oraz w Polsce	18
Wykres 2. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń funduszu alimentacyjnego, świadczenia Dobry Start, świadczenia wychowawczego oraz pieniężnych i niepieniężnych świadczeń pomocy społecznej w latach 2016-2019 w Kołobrzegu	23
Wykres 3. Liczba kołobrzeskich uczniów otrzymujących stypendium szkolne w latach 2016-2019 oraz liczba zasiłków szkolnych wypłacanych w latach 2016-2019 przez MOPS w Kołobrzegu	24
Wykres 4. Liczba bezrobotnych mieszkańców Kołobrzegu, w tym z prawem do zasiłku dla bezrobotnych, w latach 2016-2019 (stan na 31 grudnia każdego roku)	30
Wykres 5. Przestępstwa stwierdzone w mieście Kołobrzeg w latach 2012-2019	40
